

Pedersöre gymnasium

Kursguide

2011-2012

Den nya läroplanen fr.o.m. 01.08.2005

I denna kursguide har kurserna för Pedersöre gymnasium och deras innehåll sammanställts. Kursguiden utgår från den läroplan som tillämpas för de studerande som inleder sina studier hösten 2005. Med hjälp av kursguiden och kursbrickan kan du välja ditt eget studieprogram.

För att kunna få avgångsbetyg från gymnasiet måste du ha haft minst 75 kurser. Kurserna måste omfatta minst 38 lektioner. Av kurserna skall minst 48 vara s.k. obligatoriska kurser om du valt kort matematik, minst 52 om du valt lång matematik. Utöver dessa 47-48/51-52 obligatoriska kurser skall du välja minst 10 riksomfattande fördjupade kurser. Resten kan vara riksomfattande fördjupade eller gymnasiets egna fördjupade kurser och tillämpade kurser. Du bör dock hålla i minnet att proven i studentexamen uppgörs på basen av de obligatoriska och de riksomfattande fördjupade kursernas innehåll.

Det finns ingen övre gräns för hur många kurser ditt studieprogram får innehålla. Också kurser från andra läroanstalter kan godkännas i ditt studieprogram enligt vissa bestämmelser. Men även prestationer vid övriga instanser kan godkännas enligt vissa förutsättningar. Försäkra dig dock alltid på förhand med studiehandledare eller rektor om att kurserna kan godkännas som prestation vid vårt gymnasium.

Man kan avlägga gymnasiet på 2-4 år. Väljer du att klara gymnasiet på två år har du ett mycket tufft program och måste säkert tentera en del kurser på egen hand. Vill du ha en lugnare takt kan du sprida ut kurserna på 4 år. Då hinner man också repetera en del om man vill, eller träna sin idrott, musik osv.

Numera kan man sprida ut studentproven på tre på varandra följande provtillfällen (vår + höst + vår eller höst + vår + höst). Prov kan avläggas i ett ämne när man klarat av de obligatoriska kurserna.

Viktigt gällande gymnasiestudierna är att i god tid inse att gymnasiet inte går av sig självt, man är tvungen att jobba en hel del. Proven är koncentrerade till slutet av perioderna, och om man inte arbetat med hemuppgifter under perioden har man ett övermäktigt arbete att klara av alla proven med ett hyggligt resultat. Om man är aktiv under periodens gång har man halva arbetet gjort inför proven.

Innehåll

Modersmål och litteratur	4
Modersmål och litteratur, svenska som andraspråk	7
Finska	10
B-lärokurs	13
Modersmålsinriktad lärokurs	15
Främmande språk	17
Engelska	18
Franska/Tyska (B2)	19
Franska/Tyska (B3)	22
Matematik	25
Lång lärokurs	25
Kort lärokurs	29
Biologi	31
Geografi	33
Fysik	34
Kemi	37
Religion	39
Livsåskådningskunskap	40
Filosofi	42
Historia	44
Samhällslära	47
Psykologi	49
Musik	51
Bildkonst	53
Gymnastik	55
Hälsokunskap	59
Studiehandledning	60
Övriga kurser	62
Datateknik	62
Nygrekiska	63
Dans (nutidsdans)	64
PG-Fotiscamp	66

Bilaga (1): Timfördelningen vid Pedersöre Gymnasium

Bilaga (2): Gymnasiets egna fördjupade och tillämpade kurser

Modersmål och litteratur

*Den befintliga ordningsföljden rekommenderas för obligatoriska kurser.
Kurserna i modersmål och litteratur kan inte tenteras.*

OBLIGATORISKA KURSER

1. En värld av texter (MO 1)

Kursen introducerar modersmål och litteratur som ett ämne där språk, kommunikation, litterära texter och saktexter bildar en helhet som placeras in i ett teoretiskt sammanhang.

CENTRALT INNEHÅLL

- skillnader mellan tal- och skriftspråk och olika stilnivåer
- olika textgenrer och deras funktion i samhället
- reflektion kring det egna läsandet
- introduktion till de litterära genrernas historia med fokus på novellen och andra typer av kortprosa
- olika sätt att analysera skönlitterära texter
- grundprinciperna för materialbaserat skrivande
- grundprinciperna för gruppkommunikation

2. Epik och medietexter (MO 2)

Kursen fokuserar på hur man bygger upp texter av olika slag för att nå sina syften.

CENTRALT INNEHÅLL

- retorikens grundprinciper som stöd för att disponera muntliga och skriftliga texter
- tidningstexter och andra medietexter
- bild- och filmanalys
- källkritik
- analys av språkets strukturer
- romanen som litterär genre
- gränser mellan fakta och fiktion med dokumentärromanen och populärkulturen som utgångspunkt
- recensioner

3. Texter, kultur och identitet (MO 3)

Kursen tar upp frågor kring språklig och kulturell identitet ur ett finlandssvenskt perspektiv. Den egna litteraturen och dess förhållande till omvärlden diskuteras.

CENTRALT INNEHÅLL

- det svenska språkets ursprung och nuläge i Finland
- tvåspråkighet, dialekter, slang och andra språksociologiska fenomen
- begreppet språkvård både ur ett samhälleligt perspektiv och med utgångspunkt i de studerandes egna texter
- analys av text-, sats- och ordstrukturer
- den finlandssvenska litteraturen och dess historia
- förberedda diskussioner, till exempel paneldebatter med anknytning till kursinnehållet

4. Texter i Norden (MO 4)

Kursen behandlar de nordiska språkens och den nordiska litteraturens historia, nordiska texter, texter på nordiska språk samt nordisk kultur. Inom litteraturundervisningen fokuseras dramatiken.

CENTRALT INNEHÅLL

- de nordiska språkens gemensamma bakgrund
- skillnader och likheter mellan de nordiska språken
- samtalsstrategier som underlättar umgänget i Norden
- produktion av texter i anslutning till teman i de nordiska texter som behandlats
- skönlitterära författarskap och texter i den nordiska litteraturen
- dramatanalys och teaterbesök
- läsning, dramatisering och gestaltning av texter

5. Moderna texter (MO 5)

Kursen innehåller litteraturanalyser och tar upp grundläggande textanalytiska termer.

CENTRALT INNEHÅLL

- lyrikanalys: stil, struktur, reception
- produktion av reflekterande och analyserande texter
- 1900- och 2000-talets litteratur och litterära ismer
- litterära diskussioner inför publik

6. Textens makt (MO 6)

Kursen handlar om det maktbruk som kan ske genom språket.

CENTRALT INNEHÅLL

- argumentationsanalys
- analys av medietexter och olika trender i texternas innehåll, språk, stil och utformning
- reklamanalys
- källkritik
- skillnader mellan kvinnligt och manligt språk
- äldre och nyare tendenslitteratur
- teori och praktik kring hur man för en muntlig debatt

FÖRDJUPADE KURSER

7. Muntlig kommunikation (MO 7)

Kursen ger den studerande möjlighet att fördjupa sina kunskaper och färdigheter inom muntlig kommunikation samt insikt i den muntliga kommunikationens betydelse i alla sociala sammanhang.

CENTRALT INNEHÅLL

- typiska drag i olika interaktionssituationer
- verbal och nonverbal kommunikation
- olika sätt att uppträda vid förhandlingar, på möten och i olika slags diskussioner
- kulturbundna, speciellt finlandssvenska, särdrag vid muntlig kommunikation

8. Fördjupad skriv- och textkompetens (MO 8)

Kursen handlar om att fördjupa och utveckla färdigheterna i att analysera, tolka, reflektera över samt producera texter.

CENTRALT INNEHÅLL

Följande teman repeteras och fördjupas:

- textgenrer
- textanalys och textanalytiska begrepp
- textkomposition: att producera idéer, planera, välja synvinkel, disponera, bearbeta, rubricera och redigera texten i en slutlig form
- språkstruktur och språkriktighet

9. Litteratur som glädje och kunskap (MO 9)

Kursen ger den studerande möjlighet att utveckla sin kunskap, fantasi och lust att lära genom att tillägna sig skönlitteratur i olika former.

CENTRALT INNEHÅLL

- tematisk läsning av litteratur från olika tider och/eller kulturer
- intertextualitet
- att skriva analytiskt om litteratur
- att gestalta och bearbeta litteratur genom dramatisering och kreativt skrivande

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

10. Kulturjournalistik (MO F10)

*Kursen ger de studerande insikter i hur medierna arbetar på svenska i vårt land
Kursen genomförs i samarbete med SL F5.*

CENTRALT INNEHÅLL

- intervjuteknik
- bevista olika kulturella evenemang

- att skriva slagkraftig text
- journalistikens etiska principer

11. Drama (MO T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- avslappningsövningar
- koncentrationsövningar
- frusna bilder
- att bygga upp roller
- improvisationer
- att arbeta med röst och ljud
- få följa med hur en produkt kommer till på en professionell scen

Modersmål och litteratur, svenska som andraspråk

OBLIGATORISKA KURSER

1. Grunderna stabiliseras (S2 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- kartläggning av enskilda studerandes språkfärdighet
- de studerandes bakgrund och erfarenheter
- att leva i olika kulturer
- studiesätten i gymnasiet, textläsnings- och studieteknik
- intervjuer och anföranden om alldagliga ting och situationer
- svenskans viktigaste särdrag i ljud- och frasbyggnaden utifrån studerandenas tal och skriftliga prestationer
- diskussioner om sociala och kulturella olikheter

2. Text och dialog (S2 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- exempel på skönlitterär text ur olika genrer, även dikt, drama och film
- några av de mest kända författarna i världslitteraturen, gärna med hänsyn till elevens språk- och kulturbakgrund
- dialoger och annat situationsbundet tal
- uppläsning och välläsning
- teater

3. Språkbruket omkring oss (S2 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- olika typer av språksituationer
- saktexter i jämförelse med skönlitterära texter
- språket i olika servicesituationer
- skönlitterära vardagsskildringar, gärna finlandssvenska
- skriftlig och muntlig rapportering
- tempus och modus i svenskan, svårare verb- och prepositionsfraser
- adjektiv och adverb

4. Finlandssvensk, finländsk och nordisk kultur och identitet (S2 4)

Kursen fokuserar på svenska, finska och tvåspråkiga kulturella drag i Finland ur invandrarsynvinkel. Med hjälp av lämpliga program och artiklar i massmedier berörs även kulturer och flerspråkighet i det övriga Norden.

CENTRALT INNEHÅLL

- artiklar, webbsidor, broschyrer och litteratur om lokalsamhället
- artiklar, program och fakta om Finland, om det finländska samhället samt om det övriga Norden
- reportage från olika delar av landet
- några finlandssvenska författare och smakprov på deras författarskap; gärna texter som belyser liv och intressanta personer i olika miljöer i Finland under olika tider
- ett skönlitterärt arbete med någon form av redovisning

5. Att tolka och skriva texter (S2 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- egenheter och språkriktighetsfrågor i svenskan utgående från de studerandes egna alster
- tillvägagångssätt vid textanalys och argumentation
- bildkonst, dikter och skönlitterära utdrag som grund för uppsatsskrivning
- citat och referenser till texter, källor och yttranden
- form och redigering; tryckalster och litteratursökning

6. Språk och påverkan (S2 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- aktualitetsprogram och deras tillkomst
- analys av några saktexter och skönlitterära utdrag
- reklam och annonser
- att kritiskt välja, ta del av och bedöma program- och textutbud
- åsikter och aktualiteter i par och grupp kring opinionstexter
- svårare sats- och meningsbyggnad; olika slag av bisatser
- numeralia, pronomina, förkortningar och främmande ord i svenskan

FÖRDJUPADE KURSER

7. Fördjupad textkompetens (S2 7)

Kursen syfte är dels att förbättra de studerandes språkriktighet i skrift, dels att stärka deras förmåga att läsa, tolka, analysera och utnyttja olika slags material vid uppsatsskrivning.

CENTRALT INNEHÅLL

- olika slag av texter från flera områden än i kurs 6
- innehållsfrågor och sammandrag i anslutning till texterna
- språkriktighetsövningar, till exempel förvandlings-, parafraserings- och kompletteringsuppgifter
- stil- och variationsövningar
- skriftliga mognadsprov och tester på olika nivåer

8. Muntlig kommunikation (S2 8)

Kursens huvudsyfte är att göra studerande med främmande språk som modersmål skickliga och djärva att tala svenska i olika sammanhang.

CENTRALT INNEHÅLL

- föredrag och diskussioner i klass, via medierna, konferenssystem eller under studiebesök
- antecknings- och mötesteknik
- mötes-, tal- och samtalsstilar på svenska och finska i jämförelse med andra länder och kulturer
- olika slag av tekniska hjälpmedel
- kravnivå och innehåll i officiella språkprov och diplom

9. Litteratur som glädje och kunskap (S2 9)

Kursen har samma huvudsyfte som kurs 9 i lärokursen i svenska som modersmål, men den anpassas till de studerandes språkkunskap, läserfarenheter och till litteraturen i den kulturkrets därifrån de kommer. Kursen kan vara tematisk, det vill säga det gäller att söka och läsa litteratur som behandlar ett visst ämne och representerar en viss genre. Den kan också gå ut på att dramatisera litteratur eller studera angränsande konstarter, såsom bildkonst, musik, arkitektur och dans kring ett tema.

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

10. Kulturjournalistik (S2 F10)

*Kursen ger de studerande insikter i hur medierna arbetar på svenska i vårt land
Kursen genomförs i samarbete med SL F5.*

CENTRALT INNEHÅLL

- intervjuteknik

- *bevista olika kulturella evenemang*
- *att skriva slagkraftig text*
- *journalistikens etiska principer*

11. Drama (S2 T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- *avslappningsövningar*
- *koncentrationsövningar*
- *frusna bilder*
- *att bygga upp roller*
- *improvisationer*
- *att arbeta med röst och ljud*
- *få följa med hur en produkt kommer till på en professionell scen*

Finska

A-lärokurs (Kurs som påbörjats i årskurserna 1-6)

Kursernas ordningsföljd

De obligatoriska kurserna läses enligt den i riksläroplanen angivna ordningsföljden. De fördjupade kurserna 7-8 läses efter de obligatoriska kurserna. FINA F9 läses efter kurs 3, FINA F10 efter kurs 5. FINA F11 är en preparationskurs inför studentexamen och avläggs efter de obligatoriska kurserna eller efter kurs 8. FINA T2 skall underlätta för de studerande att tillgodogöra sig det stoff som lärs ut i kurserna 1-2 och läses därför före kurs 1.

Kurserna F9-F11 samt T2 kan inte tenteras ty dessa kurser är främst övningskurser, där de studerande skall befästa och fördjupa de kunskaper de inhämtat under tidigare kurser och studier.

OBLIGATORISKA KURSER

1. Människans vardag och fritid (FINA 1)

- *alldagliga umgänges- och servicesituationer med tonvikt på muntlig språkfärdighet*
- *vardagsskildring ur skönlitteraturen*
- *uttrycka sina behov, önskemål och åsikter samt berätta om sin skol- och arbetsdag, sina matvanor, sitt liv, sin hälsa, sin omgivning, sina fritidsintressen och intressanta händelser*
- *verböjning och grundläggande objektsregler*

2. Natur och miljö (FINA 2)

- *naturen och olika miljöer i Finland ur närings-, turist- och rekreationssynvinkel*
- *repetition och fördjupning av finskans nomenböjning, subjekt och unipersonella uttryck*

- kunna presentera sevärdheter på sin hemort, berätta om en resa eller upplevelse i naturen samt kunna ta del av diskussioner om miljöfrågor

3. Handel, teknik och kommunikation (FINA 3)

- via artiklar, beskrivningar eller bruksanvisningar på finska bekanta sig med handel, teknik och tekniska uppfinningar i människans tjänst, särskilt med fordon och trafikregler, och något om datateknik
- finskans particip och participuttryck
- kunna redogöra för olika konsumtionsvanor samt diskutera vardagsteknik och kommunikationsmedel.

4. Samhället och massmedia (FINA 4)

- grundläggande begrepp och drag i politik och samhälle med hjälp av en text om Finlands samhällsskick och om närsamhället
- i finska tidningar läses nyhetsreportage eller ledare med hänsyn till deras huvudinnehåll och aktuella debattämnen
- finskans infinitiver och de satsmotsvarigheter som bygger på dessa
- kunna ta del av huvudinnehållet i en finsk dagstidning, redogöra för en aktuell fråga, föra anteckningar och skriva en kort redogörelse för dem även på finska

5. Utbildning, yrkes- och näringsliv (FINA 5)

- olika utbildningsvägar och yrkesval samt näringsliv och tjänster i Finland på olika nivåer
- texter, annonser eller broschyrer om något eller några yrken enligt eget val. Finlands näringsliv, handel och produktion behandlas utförligare än i kurs 2
- fördjupning av insikterna i och behärsknigen av finskans objekt och de viktigaste adverbialen
- kunna redogöra för sina studie- och yrkesplaner, per telefon och e-post begära upplysningar på finska samt svara på frågor om sig själv och sina önskemål.

6. Finsk kultur och litteratur (FINA 6)

- konstnärliga produkter eller kulturområden och konstater i Finland samt några internationellt kända finska konstnärer och författare
- läsa åtminstone ett finskt verk enligt eget val och muntligt eller skriftligt kunna redogöra för och diskutera innehållet i det
- kunna ange några kända finska konstnärer, kompositörer och författare, berätta litet om dem och nämna något av deras huvudverk
- olika slags attribut samt stil- och variationsfrågor i anslutning till texterna.

FÖRDJUPADE KURSER

7. Presentera och diskutera (FINA 7)

Kursen kan inte tenteras.

På basis av innehållet i de tidigare kurserna uppövas förmågan att tala finska i olika situationer. Temaområden kan vara studie- och arbetslivet, samhället vi lever i, politik och aktivt medborgarskap, populärt hållen vetenskap och teknik, kultur, mänskliga relationer, hållbar utveckling och framtidsutsikter ur ett globalt perspektiv. Övningarna ska omfatta såväl monologer som dialoger och debatter. Som utgångspunkt används aktuella texter och hörförståelsematerial.

8. Världen och vi (FINA 8)

- läses och fördjupas innehållet och ordförrådet i populärvetenskapliga texter om aktuella ämnen på olika områden
- fokusering mera djupgående än i kurs 6 på skönlitterära textutdrag med hänsyn till författarnas intentioner och texternas samhälleliga och kulturella bakgrund
- övningar i att sammanfatta, kommentera och diskutera innehållet i texterna, diskussion kring betydelse- och stilfrågor

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

9. Ungdomslitteratur (FINA F9)

- *repetition och fördjupning av de tema, som behandlats i kurserna 1, 2 och 3*
- *de studerande läser en finsk ungdomsroman och skall muntligt kunna redogöra för innehållet i de*
- *grammatiken repeterar och fördjupar teman från kurserna 1-3.*

10. Aktuella samhällsfrågor (FINA F10)

- *begrepp och drag i politik och samhälle behandlas mera utförligt än i kurs 4*
- *ta del av aktuella frågor inom närsamhället samt kunna skriftligt och muntligt redogöra för dessa*
- *repetition och fördjupning av kunskaperna i satsmotsvarigheter, som bygger på infinitiver, samt finskans objekt och de centralaste adverbialen.*

11. Preparationskurs (FINA F11)

- *aktuella texter läses, de studerande ska muntligt och skriftligt redogöra för innehållet i de lästa texterna*

- stor vikt fästs vid förberedande övningar inför studentexamen
- grammatiken repeterar centrala delar från de tidigare kurserna

12. Förberedande kurs (FINA T12)

- förbereder de studerande för gymnasiets lärokurs
- teman som ansluter sig till vardag och fritid behandlas
- grammatiken repeterar frågeorden och några centrala pronomen, uttrycken "att ha" och "att vara" samt "att tycka", dessutom verbens tidsformer i indikativ

B1-lärokurs (Kurs som påbörjats i årskurserna 7–9)

Allmänna mål

Målen för undervisningen är att de studerande skall

- förstå och kunna delta i ett vardagligt samtal när talet är tydligt, förs i normalt tempo och det sagda vid behov kan upprepas
- kunna ta del av radio- och teveprogram som behandlar allmänna frågor samt läsa allmänt hållen finsk sakttext och lättare fiktiv text, så att de kan föra anteckningar, svara på frågor om innehållet och sammanfatta det, åtminstone på svenska
- kunna skriva enkla men i någon mån detaljerade brev, redogörelser och berättelser om alldagliga ämnen och teman som behandlats i kurserna, med nöjaktig behärskning av det centrala ordförrådet och finskans basstrukturer
- i ovanstående sammanhang uppvisa grundläggande kännedom om det finländska samhället och finsk kultur samt kunna nämna åtminstone några kända finska författare och ha bekantat sig med något smakprov ur deras produktion.

Målen motsvarar nivå B1.2 (flytande grundläggande språkfärdighet) för språkförståelse och nivå B1.1 (fungerande grundläggande språkfärdighet) för språkanvändning i tal och skrift på nivåskalan för språkkunskaper (bilaga).

OBLIGATORISKA KURSER

1. Vardagsfinska (FINB 1)

I den första kursen skall de studerande lära sig förstå och använda finska i tal och skrift i alldagliga servicesituationer, t.ex. i butiker, telefon, banker, på posten och på resor, samt litet utförligare än i den grundläggande utbildningen berätta om sig själva och sin närmiljö samt skriva personliga meddelanden och små berättelser om den. I grammatiken repeteras och utvidgas finskans verblära i aktiv och passiv och i anslutning därtill de viktigaste objektsreglerna, pronomina och unipersonella uttrycken.

2. Människor, natur och sevärdheter i Finland (FINB 2)

I denna kurs läser de studerande texter och lämpliga broschyrer om platser, sevärdheter och naturen på olika orter i Finland samt även utdrag ur någon lättare skönlitterär skildring om människorna och livet där. De skall lära sig att kort presentera sin hemort och berätta om iakttagelser och upplevelser på resor samt, till exempel med hjälp av annonser, guider och webbsidor på Internet, söka reda på fakta, tidtabeller, evenemang med mera. I grammatiken repeteras kasus- och pluralböjningen med särskild uppmärksamhet på finskans konsonant- och vokalväxlingar.

3. Utbildning, intressen och fritid (FINB 3)

I kurs 3 skall de studerande öva sig att samtala och berätta om sin skolgång, sin fritid och sina framtidsplaner. Via tryckta guider, webbsidor eller artiklar skall de bekanta sig närmare med någon utbildning och läsa, titta eller lyssna på reportage om fritidssysslor som intresserar dem. Under kursen skall de studerande göra en liten utredning eller presentation på finska om ett utbildningsområde eller en hobby. I grammatiken behandlas satsers huvuddelar (subjekt, objekt, predikat och predikativ) samt infinitiv I och III.

4. Affärs- och yrkesliv (FINB 4)

I denna kurs skall de studerande öva sig att läsa och ta reda på fakta ur reklam och broschyrer samt läsa någon artikel om yrkesliv och lämpliga eller intressanta yrken. Konsumtionsvanor och arbetsvanor diskuteras med hänsyn även till människans hälsa och omgivningens förväntningar. Studerandena skall kunna svara på frågor om texternas innehåll och i enkla ord redogöra för det även på finska. I grammatiken behandlas finskans räkneord och användningen av dem i pris- och tidsuttryck, samt adjektiv och adverb.

5. Trafik, teknik och miljö (FINB 5)

I den sista obligatoriska kursen skall de studerande läsa några lättare texter om trafik och fortskaffningsmedel, vanliga tekniska hjälpmedel samt exempel på bruksanvisningar. Derasförtjänster och nackdelar diskuteras både ur användnings- och miljösynvinkel. I texterna studeras även användningen av finskans particip och viktigaste nominaluttryck samt typexempel på hur finskans ordförråd är uppbyggt genom sammansättningar och avledningar.

Vid kursens slut skall de studerande på finska kunna beskriva något färdmedel eller annat tekniskt hjälpmedel och sina erfarenheter av det.

FÖRDJUPADE KURSER

6. Att förstå och tala finska bättre (FINB 6)

Kursen kan inte tenteras.

De studerande ska uppöva sin förmåga att förstå talad finska i olika sammanhang och vid behov reagera eller svara på talet t.ex. i alldagligt umgänge, vid guidningar och presentationer. De ska kunna berätta litet om sig själva och sina intressen samt lära sig att fråga sig fram och svara på frågor i servicesituationer. Därtill ska de öva sig i att förstå huvudinnehållet i nyheter, aktualitetsprogram, reportage och filmer, att följa med diskussioner på teve eller på möten och kunna besvara enkla frågor eller ta ställning till dem.

7. Finland i dag (FINB 7)

I denna kurs skall de studerande via massmedier och lämpliga faktatexter bekanta sig med det finländska samhälls- och kulturlivet i dag. De studerande skall genom artiklar, teve eller radioprogram fördjupa sig på något område eller i någon genre och bekanta sig med en berömd finländsk person eller kända inhemska alster på området. I texterna iakttas vid sidan av innehållet även förekomsten av idiomatik, nominalformer och satsmotsvarigheter.

De studerande skall åtminstone med hjälp av lexikon kunna tillgodogöra sig huvudinnehållet även i något svårare sakprosa, såsom i nyhetsartiklar och ledare, och stimuleras att på egen hand ta del av skönlitteratur eller någon annan konstform på finska.

GYMNASIETS EGEN TILLÄMPADE KURS

8. Förberedande kurs (FINB T8)

- *förbereder de studerande för gymnasiets lärokurs*
- *teman som ansluter sig till vardag och fritid behandlas*
- *grammatiken repeterar frågeorden och några centrala pronomen, uttrycken "att ha" och "att vara" samt "att tycka", dessutom verbens tidsformer i indikativ*

Modersmålsinriktad lärokurs

OBLIGATORISKA KURSER

1. Människans vardag och fritid (FIM 1)

- nyanseras och fördjupas förmågan att uttrycka sig nyanserat och korrekt i olika sammanhang
- de studerande görs uppmärksamma på skillnaderna mellan spontant talspråk, slang, dialekter och standardfinska genom studier av språket i närmiljön eller lämplig litteratur
- grammatiska grundbegrepp repeteras och befästs i denna kurs, med särskild uppmärksamhet på sådana drag i finskans verblära och grundläggande syntax där tal- och skriftspråket skiljer sig från varandra

2. Natur och miljö (FIM 2)

- breddning och fördjupning av de studerandes ordförråd visavi naturen samt diskussion kring natur- och miljöskyddsfrågor
- texter av olika slag om Finlands natur och miljö, de studerande ges möjlighet att diskutera textinnehållet och sina iakttagelser både i tal och skrift
- texturvalet breddas med några skönlitterärt hållna texter, till exempel rese- och naturskildringar
idiomatiska drag i nomenböjningen och detaljer i ordförrådet på kursens ämnesområden

3. Handel, teknik och kommunikation (FIM 3)

- fördjupning och diskussion kring ämnen som berör konsumtion, teknik och informationsteknik
- lämpliga artiklar och bruksanvisningar på dessa områden samt även reklam och annonser, som komplement läses lämpliga fiktiva texter, till exempel ur detektivromaner
- fördjupning av insikter i den finska satsbyggnadens särdrag

4. Samhället och massmedia (FIM 4)

- det finländska samhället studeras genom massmedierna samt mediernas roll att förmedla, granska och diskutera aktuella händelser, företeelser och åsikter
- läsa och analysera någon tidning, tidningsavdelning eller något program i radio och tv
- utarbeta ett reportage eller en artikel på finska samt lära sig att avfatta annonser och annonssvar
- olika texters stil och byggnad. Disposition och styckeindelning, särskilt finskans interpunktion, behandlas utifrån elevernas alster och vad som kommit upp i modersmål och litteratur. Olika sätt att skapa sammanhang och variation diskuteras.

5. Utbildning, yrkes- och näringsliv (FIM 5)

- utbildningsterminologi och olika utbildningsvägar i Finland
- olika studievägar och studiesätt, inträdeskrav och sysselsättningsmöjligheter diskuteras
- genom artiklar eller intervjuer på finska kan eleverna fördjupa sig i något yrkesområde och öva sig att genomföra små undersökningar. Anställnings- eller arbetsintervjuer tränas
- i anslutning till texterna iakttas särskilt attribut och adverbial, rektionsfrågor och finskans motsvarigheter till svenskans prepositionsattribut. Dessa belyses och övas även genom översättning från och till finska.

6. Finsk kultur och litteratur (FIM 6)

- den finska litteraturens klassiker, dikter, folkdiktning och skådespel samt andra konstformer med hänsyn till intressen och undervisningen i respektive konstämnen
- varje studerande skall läsa åtminstone ett skönlitterärt verk och recensera eller analysera det i form av en hem- eller klassuppsats
- gemensamt behandlas några kända finska författare. Skönlitteraturen anknyts vid tillfälle till bildkonst, film och musik. I kursen kan även ingå ett teater- eller annat studiebesök

FÖRDJUPADE KURSER

7. Presentera och diskutera (FIM 7)

Kursen kan inte tenteras.

De studerande ska förkovra sig i att tala och uppträda på finska, lära sig att kritiskt iaktta sin egen framställning och sitt språk samt vänja sig vid att både ge och ta emot feedback. De kan även stifta bekantskap med kulturella särdrag i den muntliga kommunikationen samt träna olika slag av interaktion t.ex. att presentera och övertyga, motivera, förhandla, debattera och medla. Olika regler för formell och informell kommunikation behandlas.

8. Skrivandets konst (FIM 8)

- analys av olika slag av texter på finska och att skriva redogörelser, protokoll, utredningar, kommentarer, analyser, essäer med mera utifrån ett bestämt material
- skrivprocessen från planering till redigering och korrekturläsning genomgås med hjälp av tillgänglig datateknik och program
- att kritiskt granska och bearbeta en text både innehållsligt och språkligt samt därvid kunna använda ordböcker, språkriktighetsguider och andra källor. Bilder, bildtexter och diagram beaktas. Vid behov ges övning och handledning även i att skriva fiktiv text.

GYMNASIETS EGEN FÖRDJUPADE KURS

9. Preparationskurs (FIM F9)

Kursens mål är att de studerande skall fördjupa och komplettera sin kännedom om det finska språket

CENTRALT INNEHÅLL

- *strukturer*
- *skriftlig produktion*
- *läs- och hörförståelse*

Främmande språk

Språkundervisningen skall göra de studerande kapabla till självständiga studier i språk och hjälpa dem att förstå att kommunikationsförmåga bara nås genom långsiktig och allsidig praktisk träning. Främmande språk utgör som läroämnen både färdighets-, kunskaps- och kulturämnen.

På grund av det ovannämnda rekommenderas att kurser i främmande språk inte tenteras.

Engelska

Lärokurs som påbörjats i årskurserna 1–6 i den grundläggande utbildningen (A)

Obligatoriska kurser bör avläggas i ordningsföljd.

OBLIGATORISKA KURSER

1. De unga och deras värld (ENA 1)

Kursen kan inte tenteras på grund av att betoningen ligger på muntlig kommunikation.

- befäster ordförrådet och grundstrukturerna enligt de studerandes behov
- ämnesområdena och situationerna ansluter sig till det dagliga livet och till personligt umgänge och människorelationer, språket är familjärt och informellt
- temaområde utgörs av ”hälsa och trygghet”
- diskussion, förmåga att uttrycka åsikter och viktiga strategier vid muntlig kommunikation betonas

2. Kommunikation och fritid (ENA 2)

Kursen kan inte tenteras på grund av att betoningen ligger på muntlig kommunikation.

- övande av den muntliga förmågan mångsidigt, strukturerna befästs och utvidgas
- fritid och intressen samt tjänster i samband med dem
- den skriftliga färdigheten övas med hjälp av kommunikativa uppgifter
- behärskande av strategier vid muntlig kommunikation befästs och kursen fäster vikt vid de studerandes säkerhet att uttrycka sig.

3. Studier och arbete (ENA 3)

- i kursen övas muntlig och skriftlig kommunikation som är typiska för studier och arbetsliv
- övningar i att förstå och använda språket i formella situationer
- det allmänna temaområdet ”aktivt medborgarskap och entreprenörskap” uppmärksammas i kursinnehållet

4. Samhället och omvärlden (ENA 4)

- muntlig språkfärdighet och textförståelse på en mera krävande nivå
- texter om samhället i Finland och i respektive främmande länder. Det allmänna temaområdet ”aktivt medborgarskap och entreprenörskap” ger uppslag till kursinnehåll
- I kursen övas olika strategier för läsförståelse. De studerande övar sin skriftliga färdighet genom att skriva texter för olika ändamål.

5. Kultur (ENA 5)*Kursen kan inte tenteras.*

- i kursen behandlas kultur i bred bemärkelse, temaområdena ”kulturell identitet och kulturkännedom” och ”informations- och mediekunskap” berörs
- de studerande skall utföra ett större arbete om ett självvalt ämne och presentera

6. Vetenskap, ekonomi och teknik (ENA 6)

- förmåga att förstå också krävande språkligt stoff
- ämnen hämtas från olika vetenskapsgrenar, tekniska rön, olika former av kommunikation och näringslivet. Temaområdet ”teknologi och samhälle” ger uppslag till kursinnehåll.
- Övningarna i lässtrategier fortsätter och de studerande slipar sin skriftliga uttrycksförmåga genom att skriva texter för olika ändamål.

FÖRDJUPADE KURSER*För deltagande i fördjupade kurser bör kurs 1-4 vara avklarade.*

I de fördjupade kurserna skall de studerande vinnlägga sig om att utveckla språkfärdigheten allsidigt.

7. Naturen och en hållbar utveckling (ENA 7)

- naturen, naturvetenskaperna och en hållbar utveckling.

8. Tala och förstå bättre (ENA 8)*Kursen kan inte tenteras.*

I kursen övas olika strategier för att tala och använda språket muntligt i olika situationer i enlighet med målen för språket. Ämnena för de muntliga övningarna är aktuella händelser och de övriga kursernas ämnesområden. Förmågan att tala språket uppövas med hjälp av krävande texter i anslutning till nämnda ämnesområden och material som övar talförståelsen.

Franska/Tyska (B2)

Valfri lärokurs som påbörjats i årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen (B2)

*Kurserna B2:1-6 motsvarar kurserna B3:3-8.**Den befintliga ordningsföljden av kurserna rekommenderas.*

Vissa kurser kan inte tenteras (se nedan) medan tentamen av de övriga kurserna rekommenderas inte.

FÖRDJUPADE KURSER

1. Fritid och intressen (FRB2 1/TYB2 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- ungas dagliga liv, intresseområden, fritid och hobbyer samt tjänster i anslutning till dem
- i kursen befästs de ordförråd och de strukturer som de studerande lärt sig i den grundläggande utbildningen
- talförståelse och muntlig kommunikation betonas, bland annat övas förmågan att uttrycka åsikter och kännedomen om språkets grundstrukturer utvidgas.

2. Världen och vi (FRB2 2/TYB2 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- människor, geografi, historia, sevärdheter och rekreativsmöjligheter i Finland och i respektive främmande länder
- talförståelse och muntlig kommunikation och grundstrukturerna befästs
- skriftfärdigheten övas med hjälp av kommunikativa uppgifter.

3. Förr och nu (FRB2 3/TYB2 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- livet förr och nu såväl ur individens som ur samhällets synvinkel
- teman är till exempel hälsa och välfärd
- tonvikten ligger på talförståelse och muntlig kommunikation och grundstrukturerna befästs
- den skriftliga förmågan övas med hjälp av kommunikativa uppgifter.

4. Studier och framtidsplaner (FRB2 4/TYB2 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- skola, studier efter gymnasier och arbetsliv samt om de ungas framtidsplaner
- övningar i att uttrycka sig muntligt och skriftligt om dessa teman, bland annat i att lägga fram önskemål och planer för framtiden.

5. Kultur (FRB2 5/TYB2 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- bildkonst, musik, film, teater eller idrott på kulturområdet i fråga
- alla områden av skriftfärdigheten övas.

6. Vår gemensamma jord (FRB2 6/TYB2 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- allmänt hållna texter, också medietexter, om den samhällsliga verksamhet i Finland och i respektive främmande länder samt om jordens tillstånd och om framtiden
- i kursen betonas textförståelse samt muntliga och skriftliga skildringar och korta referat. Även *språkets struktur utvecklas fortsättningsvis*.

7. Vetenskap och teknik (FRB2 7/TYB2 7)

CENTRALT INNEHÅLL

- allmänt hållna texter från olika vetenskapsområden, om teknik och om olika former av kommunikation
- tonvikten i kursen läggs vid textförståelse och skriftliga övningar, *samt på språkets struktur*.

8. Naturen och en hållbar utveckling (FRB2 8/TYB2 8)

CENTRALT INNEHÅLL

- naturen och naturfenomen samt om människans förhållande till naturen i den egna kulturen och i de länder och kulturer där språket i fråga talas
- tonvikten ligger på textförståelse och skriftliga uppgifter, *samt på språket struktur*.

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

9. Aktualiteter (FRB2 F9)

CENTRALT INNEHÅLL

- *aktuella texter, artiklar och videoinslag*
- *viktiga grammatiska moment fördjupas och både den skriftliga och muntliga uttrycksförmågan övas*
- *kursen förutsätter kunskaper motsvarande kurs 5.*

10. God dag, trevligt att träffas (FRB2 T10/TYB2 T9)

Kursen kan inte tenteras på grund av betoningen på talförståelse och muntlig framställning samt eftersom kursen befäster grunden för språket och dess uppbyggnad.

CENTRALT INNEHÅLL

- grundläggande funktioner, såsom att hälsa, att ta avsked och att presentera sig
- övningar i att berätta om sig själva och genom frågor locka sin/sina samtalspartner till detsamma

- ämnesområdena täcker familjen och mänskliga relationer och de studerande skall lära sig att klara sig i enkla språksituationer. Kursens tonvikt ligger på muntlig kommunikation.

11. Så ska saker och ting skötas (FRB2 T11/TYB2 T10)

Kursen kan inte tenteras på grund av betoningen på talförståelse och muntlig framställning samt eftersom kursen befäster grunden för språket och dess uppbyggnad.

CENTRALT INNEHÅLL

- släkt, vänner och andra mänskliga relationer och dagliga rutiner
- övningar i att klara sig i olika all dagliga situationer, som att göra uppköp och utträta ärenden i bank, post och hos läkare samt att utnyttja trafikmedel, inkvarterings- och förplägnadstjänster
- betoning av talförståelse och muntlig framställning.

12. Aktualiteter och realia (TYB2 T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- vi läser tidningsartiklar, ser nyhetsprogram och behandlar aktualiteter inom den tyska kulturen, t.ex. inom litteratur, musik, film och teater
- muntliga övningar såsom diskussioner och debatter inom de ämnesområden som behandlas.

13. Repetitionskurs (FRB2 T12/TYB2 T12)

CENTRALT INNEHÅLL

- muntliga och skriftliga övningar som baserar sig på franska/tyska i den grundläggande utbildningen
- även franska/tyska realia, t.ex. kultur, musik och geografi, behandlas på olika sätt.

Franska/Tyska (B3)

Lärokurs som påbörjas i gymnasiet (B3)

Kurserna B3:3-8 motsvarar kurserna B2:1-6.

Den befintliga ordningsföljden av kurserna rekommenderas.

Kurserna FRB3 1/TYB3 1 och FRB3 2/TYB3 2 kan inte tenteras medan tentamen av de övriga kurserna inte rekommenderas.

FÖRDJUPADE KURSER

1. God dag, trevligt att träffas (FRB3 1/TYB3 1)

Kursen kan inte tenteras på grund av betoningen på talförståelse och muntlig framställning samt eftersom kursen befäster grunden för språket och dess uppbyggnad.

CENTRALT INNEHÅLL

- grundläggande funktioner, såsom att hälsa, att ta avsked och att presentera sig
- öva sig i att berätta om sig själv och genom frågor locka sin/sina samtalspartner till detsamma
- familjen och mänskliga relationer och de studerande skall lära sig att klara sig i enkla språksituationer
- tonvikt ligger på muntlig kommunikation.

2. Så ska saker och ting skötas (FRB3 2/TYB3 2)

Kursen kan inte tenteras på grund av betoningen på talförståelse och muntlig framställning samt eftersom kursen befäster grunden för språket och dess uppbyggnad.

CENTRALT INNEHÅLL

- släkt, vänner och andra mänskliga relationer och om dagliga rutiner
- öva sig i att klara sig i olika all dagliga situationer, som att göra uppköp och uträtta ärenden i bank, post och hos läkare samt att utnyttja trafikmedel, inkvarterings- och förplägnadstjänster
- talförståelse och muntlig framställning betonas

3. Fritid och intressen (FRB3 3/TYB3 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- situationer i de ungas dagliga liv, fritidsverksamhet och hobbyer samt tjänster i anslutning till dem
- betoning på talförståelse och förmågan att tala det främmande språket, bland annat hur man uttrycker åsikter på det
- kännedomen om språkets grundstrukturer utvidgas

4. Världen och vi (FRB3 4/TYB3 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- människor, geografi, historia, sevärdheter och rekreationsmöjligheter i eget land och i främmande länder
- betoning på talförståelse och muntlig kommunikation och grundstrukturerna befästs
- den skriftliga förmågan övas med hjälp av kommunikativa uppgifter

5. Förr och nu (FRB3 5/TYB3 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- livet förr och nu såväl ur individens som ur samhällets synvinkel, teman är till exempel hälsa och välfärd
- betoning på talförståelse och muntlig kommunikation och grundstrukturerna befasts
- den skriftliga förmågan övas med hjälp av kommunikativa uppgifter.

6. Studier och framtidsplaner (FRB3 6/TYB3 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- skola, studier och arbetsliv samt om de ungas framtid
- övningar i att tala och skriva kring dessa teman samt lära sig att lägga fram önskemål och planer för framtiden

7. Kultur (FRB3 7/TYB3 7)

CENTRALT INNEHÅLL

- bildkonst, musik, film, teater eller idrott i främmande kulturer
- alla områden inom språkfärdigheten övas

8. Vår gemensamma jord (FRB3 8/TYB3 8)

CENTRALT INNEHÅLL

- lättfattliga texter – också medietexter – som anknyter till samhällsrelaterad verksamhet i Finland och i ifrågavarande främmande länder om jordens tillstånd och om framtiden
- betoning på textförståelse, beskrivningar och enkla redogörelser i tal och skrift. *Även språkets struktur utvecklas fortsättningsvis.*

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

9. Aktualiteter (FRB3 F9)

CENTRALT INNEHÅLL

- *aktuella texter, artiklar och videoinslag*
- *viktiga grammatiska moment fördjupas och både den skriftliga och muntliga uttrycksförmågan övas*
- *kursen förutsätter kunskaper motsvarande kurs 7*

10. Vetenskap och teknik (FRB3 T10/TYB3 T9)

CENTRALT INNEHÅLL

- allmänt hållna texter från olika vetenskapsområden, om teknik och om olika former av kommunikation
- tonvikten läggs vid textförståelse och skriftliga övningar, *samt på språkets struktur*

11. Naturen och en hållbar utveckling (FRB3 T11/TYB3 T10)

CENTRALT INNEHÅLL

- naturen och naturfenomen samt om människans förhållande till naturen i den egna kulturen och i de länder och kulturer där språket i fråga talas
- tonvikten ligger på textförståelse och skriftliga uppgifter, *samt på språket struktur*

12. Aktualiteter och realia (TYB3 T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- *tidningsartiklar, nyhetsprogram och aktualiteter inom den tyska kulturen, t.ex. inom litteratur, musik, film och teater*
- *munliga övningar såsom diskussioner och debatter inom de ämnesområden som behandlas.*

Matematik

Byte av lärokurs

När en studerande byter från långa lärokursen till allmänna lärokursen i matematik tillämpas följande kursmotsvarighet:

MAB1 = MAA1, MAB2 = MAA3, MAB3 = MAA8, MAB4 = MAA7, MAB5 = MAA6, MAB6 = MAA4/MAA9 (om MAA9 inte är avlagd kan detta kompenseras med tilläggsprestationer gällande talföljder och summor).

Den långa lärokursen i matematik

OBLIGATORISKA KURSER

1. Funktioner och ekvationer (MAA 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- potensfunktioner
- potensekvationer
- rotuttryck och potenser med rationell exponent
- exponentialfunktioner

2. Polynomfunktioner (MAA 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- produkten av polynom och kvadrerings- och konjugatreglerna
- polynomfunktioner
- polnomekvationer av andra graden och av högre grader
- undersökning av antalet rötter till andragradsekvationer
- faktorisering av polynom av andra graden

- lösning av polynomolikheter

3. Geometri (MAA 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- likformighet hos figurer och kroppar
- sinus- och cosinussatserna
- geometrin för cirkeln, dess delar och räta linjer i anslutning till den
- beräkning av längder, vinklar, areor samt volymer i anslutning till figurer och kroppar

4. Analytisk geometri (MAA 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- punktmängdens ekvation
- räta linjens, cirkelns och parabelns ekvationer
- ekvationer och olikheter med absoluta belopp
- lösning av ekvationssystem
- en punkts avstånd från en linje

5. Vektorer (MAA 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- vektorernas primära egenskaper
- addition och subtraktion med vektorer samt produkten av en skalär och en vektor
- skalärprodukten av vektorer i koordinatsystemet
- räta linjer och plan i rymden

6. Sannolikhet och statistik (MAA 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- diskret och kontinuerlig statistisk fördelning
- fördelningens karakteristikor
- klassisk och statistisk sannolikhet
- kombinatorik
- reglerna för beräkning av sannolikheter
- diskret och kontinuerlig sannolikhetsfördelning
- väntevärde för diskret fördelning
- normalfördelning

7. Derivatn (MAA 7)

CENTRALT INNEHÅLL

- rationella ekvationer och olikheter
- gränsvärden, kontinuitet och derivata
- derivering av polynomfunktioner och av produkter och kvoter av funktioner

- undersökning av polynomfunktioners förlopp och bestämning av funktionens gränsvärden

8. Rot- och logaritmfunktioner (MAA 8)

CENTRALT INNEHÅLL

- rotfunktioner och rotekvationer
- exponentialfunktioner och exponentialekvationer
- logaritmfunktioner och logaritmekvationer
- derivatan av sammansatta funktioner
- inversa funktioner
- derivatan av rot-, exponential- och logaritmfunktioner

9. Trigonometriska funktioner och talföljder (MAA 9)

CENTRALT INNEHÅLL

- riktade vinklar och radianer
- trigonometriska funktioner och deras symmetriska och periodiska egenskaper
- trigonometriska ekvationer
- derivatorna av trigonometriska funktioner
- talföljder
- rekursiva talföljder
- aritmetiska talföljder och summor
- geometriska talföljder och summor

10. Integralkalkyl (MAA 10)

CENTRALT INNEHÅLL

- primitiva funktioner
- primitiva funktioner till elementära funktioner
- integral
- beräkning av areor och volymer

FÖRDJUPADE KURSER

11. Talteori och logik (MAA 11)

CENTRALT INNEHÅLL

- formalisering av satser
- sanningsvärden hos satser
- öppna satser
- kvantorer
- direkta bevis, kontrapositionsbevis och indirekta bevis
- hela tals delbarhet och delbarhetsekvationer
- Euklides algoritm
- primtal

- aritmetikens grundsats
- kongruens hos hela tal

12. Numeriska och algebraiska metoder (MAA 12)

CENTRALT INNEHÅLL

- absoluta och relativa fel
- Newtons metod och iterering
- delbarhetsalgoritmer för polynom
- delbarhetskvationer för polynom
- förändringshastigheter och ytor

13. Fortsättningskurs i differential- och integralkalkyl (MAA 13)

CENTRALT INNEHÅLL

- funktioners kontinuitet och deriverbarhet
- allmänna egenskaper hos kontinuerliga och deriverbara funktioner
- gränsvärden för funktioner och talföljder när variabelns värde går mot oändligheten
- generaliserade integraler

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

14. Repetitionskurs (MAA T14)

CENTRALT INNEHÅLL

- *räkning med matematiska uttryck*
- *funktionsbegreppet*
- *lösning av ekvationer*
- *lösning av matematiska problem med ekvationer*

15. Repetitionskurs (MAA T15)

CENTRALT INNEHÅLL

- *funktioner och ekvationer*
- *geometri och trigonometri*
- *differential- och integralkalkyl*
- *sannolikhet och statistik*

Den korta lärokursen i matematik

OBLIGATORISKA KURSER

1. Uttryck och ekvationer (MAB 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- lineära samband och proportionalitet mellan storheter
- uppställning av ekvationer
- grafisk och algebraisk lösning av ekvationer utifrån problem
- tolkning och prövning av lösningar
- polynomfunktioner av andra graden samt andragradsekvationer

2. Geometri (MAB 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- figurers likformighet
- en rätvinklig triangels trigonometri
- Pythagoras sats
- area och volym hos figurer och kroppar
- bruk av geometriska metoder i koordinatsystemet

3. Matematiska modeller I (MAB 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- tillämpning av lineära och exponentiella modeller
- potensekvationer
- lösning av exponentialekvationer med hjälp av logaritmer

4. Matematisk analys (MAB 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- derivatan för en polynomfunktion
- analys av polynomfunktioners tecken och förlopp
- det största och minsta värdet för en polynomfunktion
- grafiska och numeriska metoder

5. Statistik och sannolikhet (MAB 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- karakteristikor för kontinuerliga och diskreta statistiska fördelningar
- normalfördelningen och normeringen av den
- kombinatorik
- sannolikhetsbegreppet
- formler för sannolikhet och användning av modeller som åskådliggör dem

6. Matematiska modeller II (MAB 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- lineära ekvationer med två variabler
- lineära ekvationspar
- grafisk lösning av olikheter med två variabler
- lineär optimering
- talföljder
- aritmetiska och geometriska talföljder och summor

FÖRDJUPADE KURSER

7. Ekonomisk matematik (MAB 7)

CENTRALT INNEHÅLL

- index-, kostnads-, transaktions-, kredit- och skattekalculer och andra liknande beräkningar
- matematiska modeller i ekonomiska sammanhang med hjälp av talföljder och summor

8. Matematiska modeller III (MAB 8)

CENTRALT INNEHÅLL

- trigonometriska funktioner med hjälp av enhetscirkeln
- radianbegreppet
- trigonometriska ekvationer av typen $f(x) = a$
- grafiskt framställda funktioner av formen $f(x) = A \sin (bx)$ som modell för periodiska fenomen
- vektorbegreppet och principerna för grundläggande beräkningar med vektorer
- framställning i komponentform och skalär produkt av vektorer i koordinatsystemet
- undersökning av punkter och vinklar i två- och tredimensionella koordinatsystem med hjälp av vektorer

GYMNASIETS EGEN TILLÄMPADE KURS

9. Repetitionskurs (MAB T9)

CENTRAL INNEHÅLL

- uttryck och ekvationer
- geometri
- matematisk analys
- statistik och sannolikhet

Biologi

OBLIGATORISKA KURSER

1. Organismernas värld (BI 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- biologin som vetenskap
- hur biodiversiteten kommer till synes
- evolutionen – livets utveckling
- hur naturen fungerar

2. Cellen och ärftligheten (BI 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- cellen som grundenhet för livet
- cellens energihushållning
- hur cellfunktionerna styrs
- cellförökningen
- ärftlighetens grunder
- Populationsgenetiken och den syntetiska evolutionsteorin

FÖRDJUPADE KURSER

3. Miljöekologi (BI 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- ekologisk forskning
- biodiversiteten och dess betydelse
- de ekologiska miljöproblemen, orsaker och tänkbara lösningar
- den finländska naturens ömtålighet
- en hållbar framtid

4. Människans biologi (BI 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- särdragen hos människans celler och vävnader
- organismens byggnad, funktion och betydelse
- regleringen av livsfunktionerna
- människans förökning
- människans livscykel och sociala natur
- genotypens betydelse
- organismens anpassningsförmåga och försvarsmekanismer

5. Bioteknologi (BI 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- cellens finstruktur och kommunikationen mellan cellerna
- cellerna som proteintillverkare
- genfunktionerna
- genteknologin och dess möjligheter
- mikroberna och deras betydelse
- biotekniken i industrin
- växt- och djurförädling
- etik och lagstiftning inom gentekniken

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER**6. Växtkunskap (BI T6)**

Kursen genomförs etappvis under våren, sommaren och hösten enligt överenskommelse.

CENTRALT INNEHÅLL

- växtsystematik
- exkursioner till olika biotoper i nejden
- insamling och artbestämning av växter
- tillverkning av ett eget herbarium

7. Hållbar utveckling (BI T7)

Kursen genomförs främst i form av egna arbeten.

CENTRALT INNEHÅLL

- internationella avtal gällande hållbar utveckling
- arbetet för hållbar utveckling på internationell, nationell och lokal nivå samt Agenda 21
- egna arbeten om hållbar utveckling, t.ex. miljöfrågor, biståndsarbete m.m.

8. Repetitionskurs (BI T8)

Kursen är främst avsedd för de studerande som ämnar delta i ämnesrealen i biologi.

CENTRALT INNEHÅLL

- repetition av gymnasiets obligatoriska och fördjupade kurser
- övning inför realprovet med hjälp av gamla realprovsuppgifter

Geografi

OBLIGATORISKA KURSER

1. Den blå planeten (GE 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- det geografiska tänkesättet
- jordens planetariska karaktär
- atmosfären i rörelse
- hydrosfären i rörelse
- vädret och klimatet
- jordklotets föränderliga ytformationer
- jordklotets växtzoner
- tolkning av naturlandskap med hjälp av kartor och bilder

2. En gemensam värld (GE 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- kulturgeografins väsen och uppgifter
- befolkningen och bosättningen
- naturtillgångar
- primärproduktionen och miljön
- industrin och energin
- rörelser och växelverkan
- den mänskliga verksamhetens regionala struktur
- dirigering av utvecklingen och hållbar utveckling

FÖRDJUPADE KURSER

3. Riskernas värld (GE 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- riskernas geografi, klassificering av risker och riskernas betydelse
- risker och riskfyllda områden i anslutning till naturföreteelser
- miljörisker och riskfyllda områden som beror på förhållandet mellan människan och naturen
- mänsklighetens risker och riskfyllda områden
- tekniska risker

4. Regionstudier (GE 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- kartografins grunder och geografiska källor
- geografiska informationssystem

- en egen undersökning av ett område

GYMNASIETS EGEN TILLÄMPADE KURS

5. Repetitionskurs (GE T5)

Kursen är främst avsedd för de studerande som ämnar delta i ämnesrealen i geografi.

CENTRALT INNEHÅLL

- repetition av gymnasiets obligatoriska och fördjupade kurser
- övning inför realprovet med hjälp av gamla realprovsuppgifter

Fysik

OBLIGATORISK KURS

1. Fysiken som naturvetenskap (FY 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- fysikens betydelse under olika historiska tidsperioder samt i våra dagar
- materiens och universums grundstruktur och grundformerna för växelverkan
- energins bindning och frigörelse, speciellt strålning, i både naturliga och artificiella processer
- betydelsen av experiment och modeller då fysikaliska teorier byggs upp, mätningar, presentation av mätresultaten och uppskattning av deras tillförlitlighet
- kraft som orsak till att en rörelse förändras
- de grundbegrepp som behövs för att beskriva rörelser samt grafisk avbildning av rörelser

FÖRDJUPADE KURSER

2. Värme (FY 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- gasers tillståndsförändringar och värmeutvidgning
- tryck, hydrostatiskt tryck
- uppvärmning och avkylning av kroppar, fasförändringar och värmeenergi
- mekanisk energi, arbete, effekt och verkningsgrad
- värmelärans huvudsatser, energi i slutna system
- energikällor

3. Vågrörelse (FY 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- harmoniska krafter och vibrationsrörelser
- vågrörelsers uppkomst och utbredning
- vågrörelsers interferens, diffraktion och polarisation
- reflexion, brytning och totalreflexion
- ljus, speglar och linser
- ljud, hälsoeffekter av buller och olika sätt att skydda sig mot kraftigt ljud

4. Rörelselagarna (FY 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- rörelsemodeller och Newtons lagar
- distans- och kontaktkrafter, speciellt krafter som motverkar rörelse, samt lyftkraft
- rörelsemängdens konstans och impulsprincipen
- kinetisk och potentiell energi samt begreppet arbete
- vibrationsrörelsens energi

5. Rotation och gravitation (FY 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- kraftmoment och rotationsjämvikt
- modeller för rotationsrörelse, likformig och likformigt accelererad rotationsrörelse
- ekvationen för rotationsrörelse
- rörelsemängdsmomentets konstans
- rotationsrörelsens energi
- cirkelrörelse och dess acceleration
- gravitation och rörelser som påverkas av gravitation
- kaströrelser och planeternas rörelser
- satelliter och deras användning

6. Elektricitet (FY 6)

CENTRALT INNEHÅLL

- galvaniska element, elström i metalliska ledare
- mätning av ström och spänning
- Ohms lag
- Joules lag
- motstånd, koppling av motstånd och Kirchhoffs lagar
- Coulombs lag, homogena elfält och materia i elfält
- kondensatorer, kopplingar och energi
- elström i halvledare, till exempel i dioder

7. Elektromagnetism (FY 7)

CENTRALT INNEHÅLL

- magnetisk kraft, magnetfält och materia i magnetfält
- laddade partiklar i homogena el- och magnetfält
- induktionslagen och Lenz lag
- induktionsfenomen: virvelströmmar, generatorer och självinduktion
- energitransport med hjälp av elström
- mätning av effektiv spänning och ström samt bestämning av impedansens frekvensberoende
- svängningskretsar och antenner, elektromagnetisk kommunikation
- elsäkerhet
- energiindustrin

8. Materia och strålning (FY 8)

CENTRALT INNEHÅLL

- elektromagnetisk strålning
- röntgenstrålning
- svarta kroppars strålning
- den fotoelektriska effekten
- strålningens partikelkaraktär och partiklars vågkaraktär
- atommodeller med Bohrs atommodell som exempel
- kvantfenomen, linjespektrum, atomens energitillstånd och energinivådiagram
- atomkärnans byggnad
- radioaktivitet och strålsäkerhet
- ekvivalensen mellan massa och energi
- kärnreaktioner och kärnenergi
- materiens minsta beståndsdelar och klassificeringen av dem

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

9. Repetitionskurs (FY T9)

CENTRALT INNEHÅLL

- *mekanik*
- *värmelära*
- *vågrörelselära*
- *elektricitet och magnetism*
- *materia och strålning*

10. Laborativ kurs i fysik (FY T10)

CENTRALT INNEHÅLL

- *praktiska laborationsarbeten inom ramen för de fördjupade kurserna*
- *övning i att upprätta modeller samt verifiera och dokumentera modellerna*
- *eventuella studiebesök*

11. Modern fysik (FY T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- *partikelacceleratorer*
- *standardmodellen*
- *kvantmekaniken*
- *relativitetsteorin*
- *antimateria*
- *nya rön inom partikelfysiken*

Kemi

OBLIGATORISK KURS

1. Människans kemi och kemin i livsmiljön (KE 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- organiska ämnesgrupper som kolväten, organiska syreföreningar, organiska kväveföreningar samt deras egenskaper och tillämpningar
- bindningar i och polaritet hos organiska föreningar
- olika slags blandningar, substansmängder och halter
- organiska föreningars redoxreaktioner och reaktioner med protonöverföringar

FÖRDJUPADE KURSER

2. Kemins mikrovärld (KE 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- grundämnenas egenskaper och det periodiska systemet
- elektronhöljets strukturer och atomorbitaler
- bestämning av oxidationstal och föreningsformler
- kemisk bindning, bindningsenergi och kemiska ämnens egenskaper
- hybridisering av atomorbitaler och organiska föreningars bindnings- och rymdstrukturer
- isomeri

3. Reaktioner och energi (KE 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- symbolspråket för kemiska reaktioner

- organiska och oorganiska reaktionstyper, mekanismer och tillämpningar
- stökiometriska beräkningar och den allmänna gaslagen
- energiförändringar i kemiska reaktioner
- reaktionshastigheter och de faktorer som påverkar hastigheterna

4. Metaller och material (KE 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- metallernas elektrokemiska spänningsserie, normalpotential, kemiska element och elektrolys
- redoxreaktioner
- metaller, icke-metaller och deras syre- och väteföreningar
- biopolymerer, syntetiska polymerer och kompositer

5. Reaktioner och jämvikt (KE 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- reaktionsjämvikt
- jämvikt mellan syror och baser, starka och svaga protolyter, buffertlösningar och deras betydelse
- löslighet och mättad lösning
- grafisk framställning av jämvikt

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

6. Repetitionskurs (KE T6)

CENTRALT INNEHÅLL

- *kemiska bindningar*
- *stökiometriska beräkningar*
- *reaktioner och jämvikt*
- *organisk kemi*
-

7. Laborationskurs (KE T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- *separationsmetoder*
- *kvantitativa och kvalitativa analysmodeller*
- *vardagskemi*
- *studiebesök/resor till industrier/universitet*

Förkunskaper: KE 1-3

Religion

Evangelisk-luthersk religion

OBLIGATORISKA KURSER

1. Religionens natur och betydelse (RE 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- religionsbegreppet och religionsforskning
- religiösa kärnfrågor
- religionen i ett samfund och som en personlig upplevelse
- Bibeln som helig litteratur
- Bibelns tillkomst och innehåll i stora drag
- olika sätt att undersöka och tolka Bibeln
- Bibelns inflytande på världsbilden och kulturen

2. Kyrkan, kulturen och samhället (RE 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- den kristna kyrkans uppkomst
- från urkyrkan till *kyrkans delning 1054*
- *kyrkan i väst* under medeltiden
- utvecklingen inom den *ortodoxa kristenheten*
- reformationen och kyrkornas utveckling under nya tiden
- den moderna kristenheten och kyrkornas roll i dagens värld
- dialogen mellan olika kyrkor och religioner

3. Människans liv samt etik (RE 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- de centrala livsfrågorna: livets mening, lidandet, döden
- den kristna synen på Gud, människan, naturen och frälsningen, *sakramenten*
- begreppen gott och ont
- den kristna etiken och etiska teorier
- individuetiska frågor
- samhällsetiska frågor

FÖRDJUPADE KURSER

4. Religionernas värld (RE 4)

CENTRALT INNEHÅLL

Under kursen behandlas hinduismen, buddhismen, de kinesiska och japanska religionerna, judendomen och islam utgående från temana nedan. Dessutom granskas de drag som är gemensamma för naturfolkens religioner.

- religionernas utbredning och antalet anhängare
- religionernas heliga skrifter och läror
- religionernas etiska regler
- religiösa kulturer och ritualer
- religiösa inriktningar
- religionerna och samhället

5. Vad tror finländaren på? (RE 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- den fornfinnska religionen
- huvudlinjer i den finländska kyrkohistorien
- den lutherska kyrkan och övriga kristna kyrkor i dagens Finland
- icke-kristna rörelser i Finland
- kristendomens inflytande på den finländska kulturen och det finländska samhället
- *olika trosåskådningar i Pedersörenejden*

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

6. Bibelkunskap (RE F6)

Kursen kan inte tenteras.

CENTRALT INNEHÅLL

- *så fick vi vår Bibel*
- *GT:s böcker, huvudpersoner och budskap*
- *NT grunden för kristendomen*
- *olika sätt att tolka Bibeln*
- *Bibelns inflytande på musik, konst, litteratur och vårt tänkande*
- *män och kvinnor i Bibeln – våra förebilder?*
- *Bibeln och våra värderingar förr och nu*

7. Repetitionskurs (RE T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- *repetition av religionskurserna 1-5*
- *genomgång av tidigare realprovsuppgifter*
- *studie- och svarsteknik inför ämnesrealen*

Livsåskådningskunskap

OBLIGATORISKA KURSER

1. Ett gott liv (LK 1)

Under kursen reflekterar man över vad ett gott liv är, vilka element identiteten och ett individuellt liv består av och vilka möjligheter människan har att eftersträva ett gott liv.

CENTRALT INNEHÅLL

- grundläggande begrepp: livsåskådning, livsåskådningskunskap, ett gott liv, jaget, identiteten
- ett gott liv: människans grundläggande behov, världsliga och religiösa modeller för ett gott liv
- de grundläggande frågorna om människans existens som individ: den fria viljan och valsituationer, födsel och död, optimism, pessimism och realism
- livskompetens: individens möjligheter att påverka sitt liv; arvsanlagens och miljöns betydelse
- utformningen av identiteten under människans levnadslöpp och etiska avgöranden i olika levnadsskeden
- ett individuellt liv tidigare och i våra dagars mångfasetterade samhälle
- uppfattningar om dygder och laster förr och nu och deras samband med livsstilar och vanor

2. Världsbilden (LK 2)

Under kursen diskuteras uppkomsten av en världsbild och skillnaderna mellan olika världsbilder. De studerande skall göra sig förtrogna med olika sätt att begreppsligt gestalta världen och med den roll som kunskapen och olika samhällsinstitutioner spelar i detta.

CENTRALT INNEHÅLL

- begreppen världsbild, världsåskådning och livsåskådning och deras inbördes förhållande
- strukturen hos en världsbild och dess kärnfrågor: uppfattningar om människan, samhället, kulturen och naturen samt om verklighetens beskaffenhet
- världsliga och religiösa åskådningar som grund för världsbilden: gränsdragningen mellan vetenskaper, kvasivetenskaper och religioner
- skolan, medierna och konsten som skapare och förmedlare av världsbilden
- omvälvningar och brytningar i den västerländska världsbilden
- våra erfarenheters, vardagsuppfattningars och föreställningars uppkomst och tillförlitlighet
- rationell bedömning av världsbilder och kunskapskällor

3. Individen och samhället (LK 3)

Under kursen diskuteras individen, gemenskapen, samhället och växelverkan mellan människor. De studerande skall göra sig förtrogna med hur rättvisa, mänskliga rättigheter och demokrati förverkligas.

CENTRALT INNEHÅLL

- människan som en social varelse, växelverkan mellan individerna och gemenskapen, det privata och det offentliga
- begreppet makt, olika former av makt och maktstrukturer samt möjligheter att påverka
- olika teorier om hur samhället är uppbyggt och om hur det förändras
- en god medborgare som finländare, europé och världsmedborgare

- de mänskliga rättigheterna och deras historia
- politiska ideal, ideologier, utopier och olika former av demokrati
- rättvisan som en samhällelig, global och ekologisk fråga

FÖRDJUPADE KURSER

4. Det kulturella arvet och identiteten (LK 4)

Under kursen behandlas det kulturella arvet som utgångspunkt för ett gott liv och som mått på ett sådant samt som en företeelse som är stadd i oavbruten utveckling och förändring. De studerande skall göra sig förtrogna med den kulturella mångfalden i världen och i våra dagars finländska samhälle.

CENTRALT INNEHÅLL

- kulturens betydelse förr och nu
- identitet, etnisk börd och kulturarv
- samiska, finländska och europeiska kulturdrag och deras betydelse i dag
- inbördes växelverkan mellan kulturer och civilisationer
- etnisk och kulturell mångfald i Finland och i världen
- livet i ett pluralistiskt samhälle
- etnocentricitet samt rasismens och toleransens historia

5. Olika sätt att förklara världen i livsåskådningstraditionen (LK 5)

Under kursen begrundas olika sätt att förklara världen enligt mytiska traditioner, religiösa traditioner och livsåskådningstraditioner. De studerande skall göra sig förtrogna med olika världsåskådningars uppkomst, historia och med forskningen om dem.

CENTRALT INNEHÅLL

- mytiska förklaringar om världen förr och nu
- religionens och religiositetens väsen
- sociologisk, moralisk, antropologisk och psykologisk religionskritik
- ateism och agnosticism
- den sekulära humanismens och fritänkandets historia och inriktningar i våra dagar
- humanismen och kristendomen som grundläggande ideologiska strömningar i västerlandet

Filosofi

OBLIGATORISK KURS

1. Introduktion i filosofiskt tänkande (FI 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- vad filosofi är, de filosofiska frågornas natur och deras förhållande till praktiska, vetenskapliga och religiösa spörsmål; filosofins centrala delområden
- filosofiska grundtankar om verklighetens natur: förhållandet mellan ande och materia, mellan frihet och tvång

- grundläggande filosofiska uppfattningar om kunskap och vetande samt om hur de förhåller sig till vetenskapliga och all dagliga synsätt: kunskap, sanning och argumentering, förhållandet mellan teori och erfarenhet när kunskapen utformas
- förhållandet mellan individen och samhället som en filosofisk fråga, begreppen rättvisa och frihet
- det goda och det rätta som filosofiska begrepp, arten av de moraliska värderingar som styr människans handlande, dessa värderingars förhållande till fakta och andra värdeomdömen; filosofiska uppfattningar om skönhet, om ett gott liv och om lycka.

FÖRDJUPADE KURSER

2. Filosofisk etik (FI 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- tillämpande och normativ etik angående moralfrågor samt metaetik
- grunden för olika moraliska värderingar och normer, moralens förhållande till rätt och religion
- förnuftets och känslornas andel i moralisk övertygelse
- objektivitet och subjektivitet i moraliska värderingar och normer, fakta i etiska grundfrågor samt våra möjligheter att nå fram till etiska sanningar
- grunderna för den klassiska dygdetiken samt för konsekvens- och pliktetiken
- filosofisk etik och frågan om ett gott liv

3. Kunskap och verklighet i filosofin (FI 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- metafysikens centrala frågor och grundbegrepp, olika uppfattningar om metafysikens väsen samt verklighetens natur i ljuset av naturvetenskaplig, humanistisk och praktisk kunskap
- det sannas natur och sanningsteorierna
- kunskapens möjligheter och gränser, kunskapens berättigande
- att veta, förstå och tolka; skillnader och likheter mellan praktisk och vetenskaplig kunskap; naturvetenskaplig och humanistisk kunskap
- den vetenskapliga forskningens natur och metodiska grundbegrepp
- grunderna i argumentation och härledning

4. Samhällsfilosofi (FI 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- samhällelig rättvisa
- individens rättigheter och skyldigheter, brott och straff
- det berättigade i samhällsordningen, makten och ägandet: teorier om samhällsfördrag, anarkism och samhälleliga utopier
- politisk filosofi: grundtankarna i konservatismen, liberalismen och socialismen samt nutida samhällsfilosofiska tolkningar av dem
- filosofiska frågor i den moderna kulturen: kön och könsroller, identiteten och uppbyggnaden av den, utanförskap, främlingskap och mångkulturalism

- *riskfilosofi; teori och problemlösning utgående från kriterier för ”hållbar utveckling”*

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

5. Repetitionskurs i filosofi (FI T5)

CENTRALT INNEHÅLL

- *etiska teorier, en fördjupning*
- *kunskaps- och vetenskapsteori*
- *politisk filosofi, tyngdpunkt jämlikhetsfrågor samt globaliseringsfrågor*
- *aktuell forskning i religionsfilosofi*

6. Filmfilosofi (FI T6)

CENTRALT INNEHÅLL

- *filmhistoria*
- *olika genrer inom film*
- *film som en del av samhällstrenden*
- *verktyg att analysera/recensera en film*
- *politisk filosofisk/estetik/existentialism/stöd och kritik av vetenskapssamhället/strukturalismen/genusfrågorna*

Historia

OBLIGATORISKA KURSER

1. Människan, miljön och kulturen (HI 1)

Kursen behandlar växelverkan mellan människan och naturen samt den uppbyggnad och utveckling av kulturmiljön som skett som ett resultat av denna växelverkan från förhistorisk tid till nu.

CENTRALT INNEHÅLL

- *förhistorien – fångstkulturens tid*
- *jordbruket och de förändringar som det medförde*
- *Medelhavets ekonomiska sfär under antiken*
- *det ekonomiska systemet och samhällssystemet under medeltiden*
- *upptäcktsfärderna*
- *den industrialiserade världen*
- *det globala konsumtionssamhället*

2. Den europeiska människan (HI 2)

Kursen behandlar centrala vinningar inom den europeiska kulturen samt förändringarna i den europeiska människans världsbild och den vetenskapliga och idéhistoriska utveckling som ligger bakom förändringarna. De studerande skall bekanta sig med den europeiska kulturens vinningar med hjälp av olika slags historiskt källmaterial. Kulturen bör förstås som ett övergripande begrepp.

CENTRALT INNEHÅLL

- antiken
- enhetskulturen under medeltiden
- den nya tidens genombrott
- upplysningens tidevarv
- idéernas århundrade
- nutiden

3. Internationella relationer (HI 3)

Kursen behandlar de viktigaste händelserna och förändringarna inom den internationella politiken från och med slutet av 1800-talet och deras bakgrund. Företeelserna analyseras utgående från den ekonomiska, ideologiska och maktpolitiska konkurrensen. En central infallsvinkel är demokrati kontra diktatur.

CENTRALT INNEHÅLL

- stormakternas strävan efter dominans
- tiden mellan världskrigen samt andra världskriget
- det kalla kriget
- en ny tid av osäkerhet

4. Vändpunkter i Finlands historia (HI 4)

Kursens syfte är att analysera viktiga förändringsprocesser och utvecklingslinjer i Finlands historia från 1800-talet till nutiden. Centrala frågor är förändringarna i Finlands statliga och internationella ställning, kriser i anslutning till dem, övergången från ståndssamhälle till medborgarsamhälle samt ekonomiska och kulturella brytningar.

CENTRALT INNEHÅLL

- arvet från den svenska tiden
- maktskiftet
- finskhetsrörelsens uppkomst och den nationella väckelsen
- samhällelig och ekonomisk brytning
- Finlands självständighetsprocess
- från tudelning till enande
- andra världskriget och dess följder
- välfärdsstatens uppkomst
- Finlands nya internationella ställning

FÖRDJUPADE KURSER

5. Finland från förhistorien till autonomin (HI 5)

Kursen behandlar de viktigaste utvecklingslinjerna i Finlands historia före år 1809 och det finländska kulturarvet.

CENTRALT INNEHÅLL

- förhistorien
- Finlands anslutning till den västeuropeiska kulturgemenskapen på medeltiden
- den nya tidens nya vindar
- stormaktstiden
- frihetens och nyttans tid
- hembygds-kunskap

6. Kulturmöten (HI 6)

Under kursen behandlas valfritt särdragen och nuläget i någon eller några kulturkretsar samt kulturell växelverkan. Kulturen bör uppfattas som ett övergripande begrepp. De kulturområden som behandlas skall ligga utanför Europa.

CENTRALT INNEHÅLL

Ett eller flera av följande kulturområden skall behandlas:

- Afrika
- arktiska kulturer
- ursprungskulturerna i Australien och Oceanien
- Indien
- den islamska världen
- Japan
- Kina
- Korea
- Latinamerika
- Nordamerikas ursprungskulturer

GYMNASIETS EGEN TILLÄMPADE KURS

7. Centrala aktörer inom politik och teknik under perioden förindustriella revolutionen fram till dagens IT-samhälle (HI T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- brytningspunkter i samhället 1700-2000
- centrala aktörer inom teknik och politik
- aktörens betydelse utgående från ett kort och långt perspektiv

Samhällslära

OBLIGATORISKA KURSER

1. Samhällskunskap (SL 1)

En del av kursen (litteraturdelen) kan avläggas som tentamenskontrakt.

Under kursen orienteras de studerande i politik och samhällssystem med tonvikt på det finländska samhället, som analyseras med hjälp av begrepp och teorier i statskunskap, socialpolitik och sociologi. Utvecklingen av samhällets grundstrukturer, makt och inflytande utgör centrala perspektiv.

CENTRALT INNEHÅLL

- det finländska samhällets utveckling
- makt
- inflytande
- rättsstaten och säkerhetssystemen
- socialpolitiken

2. Ekonomisk kunskap (SL 2)

Kursen utgör en introduktion i näringslivets verksamhetsprinciper. Den grundar sig på de ekonomiska vetenskaperna. I den behandlas mikro- och makroekonomiska frågor ur konsumentens, företagens och staternas synvinkel. De studerande ges en inblick i näringslivet med hjälp av olika typer av statistik och andra källor.

CENTRALT INNEHÅLL

- Finländarnas näringsgrenar
- den ekonomiska verksamheten och företagen
- fluktuationer och rubbningar i det ekonomiska livet
- penningpolitiken och finansmarknaden
- den offentliga ekonomin och den ekonomiska politiken
- Finland i den internationella handeln
- Finlands ekonomiska framtidsutsikter

FÖRDJUPADE KURSER

3. Medborgarens lagkunskap (SL 3)

Kursen skall ge de studerande grundläggande kunskaper om Finlands rättsordning och lära dem att bevaka sina rättigheter samt att själva utföra enkla rättshandlingar.

CENTRALT INNEHÅLL

- grunderna i lagkunskap
- medborgarens vanligaste rättshandlingar
- straff- och processrätt

4. Europeiskhet och Europeiska unionen (SL 4)

Kursen orienterar de studerande i Europeiska unionens verksamhet och i den enskilda medborgarens ställning i ett integrerat Europa samt uppmuntrar dem att delta i den aktuella debatten om unionen.

CENTRALT INNEHÅLL

- den europeiska identiteten
- påverkan och inflytande inom Europeiska unionen
- Europeiska unionens regionala verkningar
- Europeiska unionens utmaningar
- *Europa i praktiken*

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

5. *Samhällsjournalistik alternativt Sportjournalistik (SL F5)*

Kursen ger de studerande insikt i hur medierna arbetar på både finska och svenska i vårt land.

Centralt innehåll

- *att söka upp och prioritera nyheter*
- *intervjuteknik*
- *att skriva slagkraftig text*
- *journalistikens etiska principer*
- *bildmaterialets genomslagskraft*
- *aktuella samhällsproblem och debatten inom idrottsrörelsen*

6. *Kurs i företagsamhet (SL T6)*

Kursen ger insikter i de utmaningar som möter en företagare. Kursen stöder och kompletterar internationella studier som enheten väljer läsårsvis.

CENTRALT INNEHÅLL

- *från idé till företag*
- *marknadsföring (regionalt perspektiv)*
- *personalfrågor*
- *budgetering, redovisning*

7. *Repetitionskurs i samhällsämnen (SL T7)*

Kursen repeterar och fördjupar kurserna i samhällslära, ekonomi, juridik och EU-kunskap.

Centralt innehåll

- *privat- och processrätt*
- *aktuell inrikes- och utrikespolitik*
- *aktuella EU-frågor.*

Psykologi

OBLIGATORISK KURS

1. Psykisk aktivitet, lärande och interaktion (PS 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- psykologin som vetenskap: forskningsobjekt och tillämpningsområden inom psykologin, uppkomsten av psykologisk kunskap, centrala tillvägagångssätt när det gäller att förklara psykologiska fenomen
- den psykiska verksamhetens karaktär: psykologiska grundbegrepp, psykiska, biologiska och sociala faktorer som styr handlandet
- inlärningspsykologins grunder och tillämpningar
- socialpsykologins grunder, som gruppdynamik, roller och normer

FÖRDJUPADE KURSER

2. Människans psykiska utveckling (PS 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- individens psykiska utveckling i livets olika skeden
- den psykiska utvecklingens delområden i ljuset av utvecklingspsykologiska teorier
- den psykiska utvecklingens samband med biologiska faktorer, till exempel med arvsfaktorerna och nervsystemets utveckling
- den sociala interaktionens och kulturens betydelse för människans psykiska utveckling
- problem i den psykiska utvecklingen och hur man kan påverka dem
- forskningen om den psykiska utvecklingen

3. Grunderna för människans informationsbehandling (PS 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- grundläggande kognitiva processer
- reglering av aktiviteten, sömn och dröm
- nervsystemets struktur, nervcellens och nervsystemets funktion och deras samband med psykiska funktioner
- störningar i den kognitiva aktiviteten, hjärnskador och rehabilitering
- forskning i och tillämpning av kognitiv psykologi och neuropsykologi

4. Motivation, känslor och intelligent aktivitet (PS 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- motiv på olika nivåer och olika sätt att utveckla och upprätthålla motivationen
- känslor som flerdimensionella processer samt deras uppkomst, uttrycksformer och betydelse

- grundläggande teorier och forskning om motivation och emotioner
- motivationens, emotionernas och de kognitiva funktionernas inbördes inverkan på människans handlande
- betydelsen av motivation, emotioner och reglering av dem för välbefinnande på individuell och samhällelig nivå
- motivationens och känslornas samband med sociala och kulturella faktorer samt den biopsykiska grunden för dem
- högtstående kognitiv verksamhet som tänkande, problemlösning och beslutsfattande

5. Personligheten och den mentala hälsan (PS 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- centrala begrepp inom personlighetspsykologin, till exempel jaget och identiteten
- definitioner på och förklaringar av personligheten ur olika synvinklar inom psykologin
- personlighetsforskning
- faktorer som påverkar den mentala hälsan samt psykiska störningar
- psykoterapi och medicinering vid behandling av psykiska problem
- upprätthållande av den psykiska hälsan

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER

6. Socialpsykologi (PS F6)

Kursen kan inte tenteras

CENTRALT INNEHÅLL

- *socialpsykologin som vetenskap*
- *socialpsykologins undersökningsområden*
- *socialpsykologins undersökningsmetoder*
- *social växelverkan*
- *grupper, grupprelationer, gruppdynamik*
- *kommunikation*
- *attityder*

7. Repetitionskurs (PS T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- *repetition av psykologikurserna 1- 6*
- *genomgång av tidigare realprovsuppgifter*
- *studie- och svarsteknik inför ämnesrealen*

Musik

Kurserna i musik kan inte tenteras.

OBLIGATORISKA KURSER

1. Musiken och jag (MU 1)

INNEHÅLL

De studerande skall

- ges möjlighet till att bekanta sig med olika instrument samt att samarbeta med varandra i musikens tecken
- lära sig god ljudekologi t.ex. röst- och hörselvård
- lära sig att betrakta sitt eget förhållande till musiken och uppfölja sin egen utveckling t.ex. genom en portfolio
- lära sig att utnyttja kulturella tjänster och att bekanta sig med det lokala konsertlivet
- fördjupa sin kännedom om musikaliska grundbegrepp

Under denna kurs kommer eleverna att bidra till den kulturella verksamheten i skolan genom att ordna Luciafest.

2. Ett flerstämmigt Finland (MU 2)

INNEHÅLL

- den finländska och finlandssvenska musikens ursprung och utveckling samt andra musikkulturer som finns i vårt land
- populärmusik, konstmusik, folkmusik och den lokala musiktraditionen
- den finlandssvenska sångskatten
- möjlighet att i praktiken bekanta sig med olika sång- och musikstilar samt att pröva på olika instrument
- den finländska konstmusikens historia undersöks i förhållande till den europeiska konstmusikens historia.

FÖRDJUPADE KURSER

3. Fritt fram för musik (MU 3)

INNEHÅLL

- *den s.k. världsmusiken.*
- *musikstilar från olika delar av världen t.ex. latinamerikansk musik, afrikansk musik, asiatisk musik etc.*
- *att studera nya musikstilar och musikkulturer samt prova på nya instrument*

4. Musikens budskap och makt (MU 4)

INNEHÅLL

- *bekanta sig med samt kritiskt bedöma musikutbudet i TV, radio, filmer, Internet, teater osv.*
- *själva producera musik, t.ex. en musikvideo eller en CD-skiva*
- *att tolka och analysera musik genom t.ex. skivrecensioner*
- *studiebesök kan ingå*

5. Ett musikaliskt projekt (MU 5)

INNEHÅLL

- *ett program till t.ex. en mindre konsert, ett program för en fest i skolan, en inspelning eller ett tvärkonstnärligt projekt*
- *kursen kan anpassas efter elevernas specialintressen eller –kunskaper*
- *andra allmänbildande moment kan ingå, t.ex. att bekanta sig med musiken som yrke, studiebesök mm.*

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

6. Skolmusik 2007 (MU T6)

Kursens mål är att de studerande skall

- *delta i Skolmusik 2007 både i stora kören samt med ett eget program.*

INNEHÅLL

- *de studerande övar in stämmorna för de gemensamma sångerna samt övar in ett eget program att framföras på någon av konserterna*

7. Ensemblespel (MU T7)

INNEHÅLL

- *tillsammans med läraren bestämmer man kursens exakta innehåll*
- *ensemblespelning i mindre grupper där de studerande har möjlighet att förkovra sig i något bandinstrument eller sång företrädesvis inom populärmusiken*
- *i slutet av kursen gör studerande en personlig bedömning av sina resultat*

8. Körsång (MU T8)

INNEHÅLL

- *övningar i röst användning och tonbildning*
- *Rytmask flerstämmig körsång vars repertoar och svårighetsgrad är anpassad till elevernas intresseområde och utgångsnivå*

9. Annan musikalisk aktivitet inom skolans verksamhetsområde (MU T9)

För elever som aktivt deltagit i skolans musikverksamhet utöver den ordinära undervisningen kan en tillämpad kurs tilldelas. Detta gäller elever som frivilligt medverkat i julfester, Luciaprogram, avslutningar mm. under hela gymnasietiden.

10. Gymnasiediplom i musik (MU T10)

Avläggande av gymnasiediplomet är en verksamhet som överensstämmer med gymnasiets allmänbildande utbildningsuppgift. Gymnasiet ansvarar för att de riksomfattande anvisningarna följs i prestationen och utfärdar betyget. Att ordna möjlighet att avlägga diplomet är frivilligt på samma sätt som det är frivilligt för den studerande att delta i provet.

Basen för gymnasiediplomet bygger på den studerandes studier i musik under gymnasietiden. Under studietiden är det viktigt att dokumentera sina studier (varje kurs) på ett mångsidigt sätt (t.ex. video, ljudband, noter, rapporter, föredrag, uppsatser osv.) för att under sista studieåret sammanställa materialet. Den studerande bör ha genomgått minst fyra kurser i musik i gymnasiet. Provpresentationen för gymnasiediplomet bedöms av en lärare i gymnasiet. Utöver läraren deltar en annan bedömare som skall vara sakkunnig på området.

Bildkonst

OBLIGATORISKA KURSER

1. Jag, bilden och kulturen (KO 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- konstens väsen: konsten ur individens och samhällets synvinkel samt olika konstuppfattningar
- bildens makt och bilder av makten i kulturen
- konsten som tolk för kulturen: finländsk, nordisk och europeisk kultur samt utom- europeiska kulturer
- det egna konstnärliga uttrycket: att rita och måla, att arbeta tredimensionellt, att använda digitala bilder
- olika medel för att bygga upp en bild: komposition, färger, rörelse, rum och tid
- bildtolkning och bildanalys visuellt och verbalt, introduktion i olika sätt att analysera konst, t.ex. formalistisk, semiotisk, ikonografisk och receptionsanalytisk tolkning

2. Miljö, plats och rum (KO 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- rummet som begrepp: att erfara rummet som en psykisk, fysisk och social plats
- grundbegreppen inom arkitektur och formgivning: skala, rörelse, rum, proportionssystem, struktur, färg, form och material
- landskap, byggnader, föremål och konstverk som materiella, andliga och estetiska yttringar av respektive tids kulturhistoria

- arkitektur och formgivning ur miljöns och näringslivets synvinklar
- modeller, reliefer, miniatyrer och experiment med olika material

FÖRDJUPADE KURSER

3. Medierna och bildernas budskap (KO 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- bilden i medierna: bildjournalism, reklam, bilder inom underhållningen, populärkultur, serier, det visuella uttrycket på www-sidor och i datorspel
- grafisk planering: ombrytning, typografi, olika metoder för bildredigering och bildöverföring
- att iaktta kulturen och kritiskt analysera idéinnehållet i mediala bilder från olika tider, olika ställen och olika subkulturer
- fotografiets roll i medierna
- film och video: traditionellt och föränderligt bildspråk
- det visuellas roll i utformningen av produkter och varumärken

4. Från bildkonst till egna bilder (KO 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- tolkning och analys av konst i bild och ord
- uttryck för kulturella betydelser och uppfattningar i bildkonsten under olika tidsperioder
- utveckling och skissering av motiv som en del av den konstnärliga processen
- bildens innehåll och form som uttryck för konstnären och kulturen; komposition i färg, ljus, skugga och rörelse; illusoriskt och tredimensionellt; ytstruktur och material

5. Verkstad för samtidskonst (KO 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- samtidskonstens väsen: fenomen och olika konstuppfattningar bakom samtidskonst
- samtidskonst och växelverkan mellan kulturerna, visuella subkulturer
- tvärkonstnärliga projekt i och utanför skolan
- en egen produktion
- visuella yrken i samhället och organisationer inom konstbranschen
- *besök på museum för nutidskonst*

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

6. Video och film (KO T6)

CENTRALT INNEHÅLL

- *olika typer av film*
- *dramatiskt berättande*
- *filmens uttrycksmedel*

- *filmmanusets byggstenar*
- *grundläggande intervjuteknik*
- *studiebesök, samarbete med lokal-TV/annan TV-studio*

7. Gymnasiediplom i bildkonst (KO T7)

Kursen utgör ett slutprov i ämnet bildkonst. Av eleven förutsätts egna självständiga initiativ, planeringsförmåga och ett målmedvetet arbetssätt. Slutprovet görs i form av en sammanställd portfolio och en essä, vilka bedöms av läraren i bildkonst och en utomstående sakkunnig. Uppgifterna fastställs årligen av utbildningsstyrelsen.

Gymnastik

OBLIGATORISKA KURSER

1. Färdighet och kondition (GY 1)

CENTRALT INNEHÅLL

- uppövning av den fysiska konditionen, testning och bedömning av den
- muskelvård och avslappning
- bollspel inomhus och utomhus, klubbspel och racketspel
- gymnastik i olika former
- dans i olika former
- vinteridrott
- simning och livräddning
- friidrott
- orientering och motion i naturen

2. Träning ensam eller tillsammans med andra (GY 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- träning av den fysiska konditionen, muskelvård och avslappning
- bollspel inomhus och utomhus, klubbspel och racketspel
- gymnastik i olika former
- dans i olika former
- vinteridrott
- konditionssimning och vattenmotion
- konditionsidrott
- någon ny idrottsgren eller motionsform

FÖRDJUPADE KURSER

3. Stimulerande motion (GY 3)

CENTRALT INNEHÅLL

- en eller flera motionsformer
- en precisering av kursinnehållet tillsammans med gruppen

4. Motion tillsammans (GY 4)

CENTRALT INNEHÅLL

- bland annat gamla danser eller någon annan motionsform

5. Motionsidrott (GY 5)

CENTRALT INNEHÅLL

- de studerande gör upp ett personligt motionsprogram
- en precisering av kursinnehållet tillsammans med gruppen
- ett förverkligande av personligt motionsprogram både självständigt och i grupp

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

6. Bollspel (GY T6)

CENTRALT INNEHÅLL

- innehåller övningar som tränar upp teknik, taktik och samspel (i volleyboll)

7. Bollspel (GY T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- se GY T6.

8. Bollspel (GY T8)

CENTRALT INNEHÅLL

- se GY T6
- domarverksamhet
- planering av övningar

9. Bollspel (GY T9)

CENTRALT INNEHÅLL

- övningar och spel som övar upp teknik, taktik och samspel (i innebandy)

10. Bollspel (GY T10)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T9.*

11. Bollspel (GY T11)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T9*
- *domarverksamhet*
- *planering av övningar*

12. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T12)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *konditions- och teknikövningar*
- *ett förverkligande av träningsprogram som görs upp av tränaren eller i samråd med läraren för kursen*

13. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T13)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T12.*

14. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T14)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *konditions- och teknikövningar*
- *planera kurs- och träningsinnehåll*
- *ett förverkligande av träningsprogram*

15. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T15)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T14.*

16. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T16)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T12-T15*

17. Träning för aktiva idrottsutövare (GY T17)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *se GY T16.*

18. Aerobic (GY T18)**CENTRALT INNEHÅLL**

- olika aerobicformer: t.ex. steпаerobic, dansaerobic, circuit och krafthallsträning
- väljs utifrån gruppens önskemål

19. Friluftsliv (GY T19)**CENTRALT INNEHÅLL**

- planering och förverkligande av utfärd(er)

20. Kondition (GY T20)**CENTRALT INNEHÅLL**

- muskelkonditionsträning
- uthållighetsträning
- muskelvård och avslappning
- väljs utifrån gruppens önskemål

21. Bollspelsmix (GY T21)**CENTRALT INNEHÅLL**

- övningar och spel som övar up teknik, taktik och samspel.

22. Bollspelsmix (GY T22)**CENTRALT INNEHÅLL**

- se GY T21.

23. Bollspelsmix (GY T23)**CENTRALT INNEHÅLL**

- se GY T21.

Hälsokunskap

OBLIGATORISK KURS

1. Hälsokunskapens grunder (HÄ 1) *Kursen är attitydfostrande och kan inte tenteras.*

CENTRALT INNEHÅLL

- faktorer som inverkar på hälsan och arbetsförmågan samt på säkerheten: näring, sömn, vila och belastning, hälsofrämjande motion, mental hälsa, socialt stöd, välbefinnande i arbetet, arbetssäkerhet, säkerheten hemma och på fritiden, omgivningens hälsa
- sexuell hälsa, parförhållande, familj och det sociala arvet från tidigare generationer
- folksjukdomarna och de vanligaste smittsamma sjukdomarna, risk- och skyddsfaktorer som gäller dem och olika sätt att påverka dem
- egenvård av sjukdomar och blesyrer, första hjälpen och att skaffa hjälp
- hälsoskillnader i världen, faktorer som åstadkommer och minskar hälsoskillnader
- metoder att söka fram fakta om hälsa samt kritisk tolkning av information, reklam och marknadsföring som angår hälsan
- hälsovårds- och välfärdstjänster, medborgaraktivitet i folkhälsoarbetet

FÖRDJUPADE KURSER

2. Ungdomar, hälsa och vardagsliv (HÄ 2) *HÄ 1 genomgången före deltagande.*

- I kursen fördjupas målsättningarna i den obligatoriska kursen beträffande unga människors levnadssätt och hälsovanor i vardagslivet.

CENTRALT INNEHÅLL

- självkänedom, att bli vuxen, betydelsen av socialt stöd i familj och närmiljö
- förberedelse för föräldraskap och familjeliv
- livsglädje, att uppehålla mental hälsa och få motivation, att möta kriser och depression
- matens betydelse för hälsan, kulturen och samhället samt viktkontroll, hälsotion och ätstörningar
- fysisk och psykisk trygghet, kommunikation utan våld
- sexuell hälsa
- kännedom om företeelser som förklarar hälsoproblem och som sammanhänger med kulturella, psykologiska och samhälleliga faktorer och tolkningar av dessa, exempelvis en upplevelse av att livet är meningsfullt, kroppsuppfattning/kroppslighet, välbehag och nutida beroenden
- tobak, alkohol och droger ur individens, omgivningens och samhällets synvinkel samt ur global synvinkel

3. Hälsa och forskning (HÄ 3)*HÄ 1 genomgången före deltagande.***CENTRALT INNEHÅLL**

- metoder för att främja hälsa och för att känna igen och förebygga sjukdomar under olika tider
- undersökning av hälsobeteende och upplevd hälsa: mätning av den fysiska och psykiska arbets- och prestationsförmågan samt ergonomiska mätningar, välmåendet i arbetet och de faktorer som påverkar det
- praxis inom hälsovård och välfärdsservice, kundens och patientens rättigheter
- förmåga att kritiskt ta del av och bedöma forskningsresultat och de föreställningar om hälsa som medierna förmedlar, medikalisering
- bedömning och uppföljning av hur levnadsvanorna påverkar hälsan, praktiska undersökningar

GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE KURSER**4. Motion och livshantering (HÄ F4)****CENTRALT INNEHÅLL**

- *motionens inverkan*
- *träninglära*
- *motivation och målsättning*
- *handlingsplan för mental hälsa*

5. Preparationskurs (HÄ F5)**CENTRALT INNEHÅLL**

- *repetition av de obligatoriska och fördjupade kurserna*
- *fördjupning av aktuella teman*
- *genomgång av tidigare realprovsuppgifter*
- *studie- och svarsteknik inför ämnesrealen.*

Studiehandledning

OBLIGATORISK KURS**1. Utbildning, arbete och framtid (SH 1)***Kursen kan inte tenteras***CENTRALT INNEHÅLL**

- studiernas uppbyggnad och utvecklandet av studiefärdigheter
- självkännedom
- förtroget med egna handlingsmönster och starka sidor
- arbetslivskunskap
- studentexamen
- yrkesinriktning och fortsatta studier
- ansökningsprocedurer för fortsatta studier
- övergången till arbetslivet

FÖRDJUPAD KURS

2. Studier, arbetsliv och yrkesval (SH 2)

CENTRALT INNEHÅLL

- avser öka de studerandes studiefärdigheter, förbättra deras självkänedom och med tanke på fortsatt utbildning och arbetsliv hjälpa dem att sätta sig in i sådana viktiga frågor som det inte är möjligt att fördjupa sig i den övriga handledningen
- frågor som gäller det regionala arbets- och näringslivet, självkänedom och studiefärdigheter eller yrkes- och karriärplanering lyfts fram var för sig eller behandlas integrerat

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

3. Vägval (SH T3)

Kursen kan med fördel avläggas under den senare delen av gymnasiestudierna då valet av framtida studier blir mera aktuellt för studerandena.

CENTRALT INNEHÅLL

- att öka de studerandes självkänedom och att genom att bekanta sig med olika yrkesvalstest, övningar och diskussioner bistå studerandena i deras val av studieinriktning och yrkesval
- ge en bild av hur högre studier är upplagda och därmed förbereda inför högskole- och universitetsstudier
- olika slag av yrkesvalstest, uppsatser, diskussioner, kartläggning av olika yrkesprofiler och intervjuer med för eleverna relevanta yrkesrepresentanter

4. Arbetslivskunskap och entreprenörskap (1-5 kurser) (SH T4)

Kursen kan med fördel genomföras under en längre tid än en period varför den även kan genomföras som studier via nätet. Dock så att studeranden alltid deltar i en avslutande handledningsdiskussion med studiehandledaren kring det personliga vägvalet

Kursen anknyter till de allmänna temaområdena i de riksomfattande läroplansgrunderna genom att den medför en möjlighet för studerande att iaktta och analysera moderna företeelser och miljöer samt bidrar till att studeranden ska kunna fatta beslut och arbeta för den framtid som de anser värda att sträva efter. Beroende på vilken bransch studeranden bekantar sig med ingår i varierande grad de olika temaområdena men i synnerhet strävar kursen till att bidra till att förverkliga målsättningen kring aktivt medborgarskap och entreprenörskap.

CENTRALT INNEHÅLL

- studerande deltar själva aktivt i planeringen och valet av aktuell bransch, för varje studerande görs en individuell plan upp före genomförandet av kursen
- studeranden kan välja att göra arbetspraktik på en eller flera arbetsplatser inom samma bransch
- de teoretiska studierna kan bestå av litteraturstudier, uppsatser eller andra övningar i anknytning till det aktuella området, vid behov rådgörs med

bransch-kunniga kring aktuell litteratur eller annat material som kan utgöra utgångspunkt för den teoretiska delen

Kursen är ej schemalagd men kan med fördel avläggas under någon av de perioder då studerandena erbjuds kurser vid andra läroanstalter. Den individuella planen ska godkännas av rektor innan studeranden genomför studieperioden. Efter kursen kan studeranden erhålla en muntlig respons över prestationen i den teoretiska delen.

Övriga kurser

Datateknik

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

1. Motsvarande A-datakörkortet modul 1, 2 och 3 (DT T1)

CENTRALT INNEHÅLL

- *informationsteknikens grunder*
- *datoranvändning och datahantering*
- *ordbehandling*

2. Motsvarande A-datakörkortet modul 4 och 5 (DT T2)

CENTRALT INNEHÅLL

- *kalkylering*
- *databaser*

3. Motsvarande A-datakörkortet modul 6 och 7 (DT T3)

CENTRALT INNEHÅLL

- *grafik*
- *Internet*
- *E-post*

Datateknik fr.o.m. 28.05.2007

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

1. Motsvarande A-datakörkortet modul 1, 2 och 3 och 7 (DT T1)

CENTRALT INNEHÅLL

- *informationsteknikens grunder*
- *datoranvändning och datahantering*
- *ordbehandling*
- *internet*
- *E-post*

2. Motsvarande A-datakörkortet modul 4,5 och 6 (DT T2)

CENTRALT INNEHÅLL

- *kalkylering*
- *databaser*
- *grafik*

Nygrekiska

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

1. God dag, trevligt att träffas - grundkurs i nygrekiska (SX T1)

CENTRALT INNEHÅLL

- *grundläggande funktioner, såsom att hälsa, ta avsked och presentera sig*
- *övningar i att berätta om sig själva och genom frågor locka sin samtalspartner till detsamma*
- *tonvikt ligger på muntlig kommunikation.*

2. Så ska saker och ting skötas - Föreläsningkurs i nygrekiska (SX T2)

CENTRALT INNEHÅLL

- *alldagliga situationer, t.ex. turistsituationer som att fråga vad något kostar, när något sker, var något finns, veckodagar, klockslag, samt att berätta om sig själv och sin familj*
- *tonvikten ligger på muntlig kommunikation*
- *kursen förutsätter kunskaper motsvarande grundkursen i nygrekiska (SX T1).*

Dans (*Nutidsdans*)

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

1. Jag och dans (DA T1)

CENTRALT INNEHÅLL

- danskostens utvecklingsdrag (uppkomst, historia och betydelse)
- skriftliga uppgifter
- teknikövningar i nutidsdans.

2. Grunderna i nutidsdans (DA T2)

CENTRALT INNEHÅLL

- teknikövningar i nutidsdans
- centrala begrepp (rum, tid, kraft, flöde).

3. Rörelseimprovisation (DA T3)

CENTRALT INNEHÅLL

- teknikövningar i nutidsdans
- rörelseimprovisation både i grupp och individuellt
- skriftliga uppgifter.

4. Rytmi och rörelse (DA T4)

CENTRALT INNEHÅLL

- teknikövningar i nutidsdans
- rytmikövningar
- kombination av musik och rörelse
- olika taktarter
- skriftliga uppgifter.

5. Koreografi (DA T5)

CENTRALT INNEHÅLL

- teknikövningar i nutidsdans
- rörelseuttryck (vad, hur och åt vem)
- skriftliga uppgifter.

6. Balett och jazzdans (DA T6)

CENTRALT INNEHÅLL

- teknikövningar (koordination, anatomiska möjligheter t.ex. användning av utåtvridning)
- rörelsematerial från förberedande nivå till klass 1-2.

7. Gymnasiediplom i dans (DA T7)

CENTRALT INNEHÅLL

- utifrån Utbildningsstyrelsens direktiv för gymnasiediplomet i dans.

8. Workshop i dans 1 (DA T8)

CENTRALT INNEHÅLL

- förberedelser inför dansföreställning (improvisations- och kompositionsuppgifter både individuellt och i grupp)
- dansföreställning
- skriftliga uppgifter.

9. Workshop i dans 2 (DA T9)

CENTRALT INNEHÅLL

- förberedelser inför dansföreställning (improvisations- och kompositionsuppgifter både individuellt och i grupp)
- dansföreställning
- skriftliga uppgifter.

10. Workshop i dans 3 (DA T10)

CENTRALT INNEHÅLL

- förberedelser inför dansföreställning (improvisations- och kompositionsuppgifter både individuellt och i grupp)
- dansföreställning
- skriftliga uppgifter.

11. Dansens olika kontexter (DA T11)

CENTRALT INNEHÅLL

- aktivt deltagande
- dokumentation
- skriftliga uppgifter.

PG-Fotiscamp

GYMNASIETS EGNA TILLÄMPADE KURSER

1. Fotbollsanpassad fysisk träning (FO T1)

CENTRALT INNEHÅLL

- *träning av snabbhetsstyrka genom att använda den egna kroppen som redskap*
- *grenspecifik träning med och utan boll*
- *föreläsningar om vikten att ha en bra balans mellan intensiv träning, återhämtning samt konst och vila.*

2. Fotbollsanpassad teknisk träning (FO T2)

CENTRALT INNEHÅLL

- *passningar med betoning på första beröring och tillslag*
- *mottagningar och riktningvariation*
- *koordination och rörelsemönster med boll*
- *analys av spelsituationer med hjälp av videoupptagningar*
- *kurs för domarkort*
- *kurs för D-tränarnivå.*

3. Fotbollsanpassad taktisk träning samt fotboll som produkt (FO T3)

CENTRALT INNEHÅLL

- *taktisk träning: taktik inför och under match*
- *fotboll som produkt: lagbygge/marknadsföring/intäkter-utgifter.*

TIMFÖRDELNINGEN VID PEDERSÖRE GYMNASIUM

Ämne eller temaområde	Riksomfattande kurser:	
	Obligatoriska	Fördjupade (minimiantal)
Modersmål och litteratur	6	3
Språk		
Finska (A-språk)	6	2
Finska (B-språk)	5	
Engelska (A-språk)	6	2
Franska/Tyska (B2)		8
Franska/Tyska (B3)		8
Matematik		
Kort lärokurs	6	2
Lång lärokurs	10	3
Miljö- och naturvetenskaper		
Biologi	2	3
Geografi	2	2
Fysik	1	7
Kemi	1	4
Religion eller livsåskådningskunskap	3	2
Filosofi	1	3
Psykologi	1	4
Historia	4	2
Samhällslära	2	2
Konst- och färdighetsämnen	(5)	
Gymnastik	2	3
Musik	1-2	3
Bildkonst	1-2	3
Hälsokunskap	1	2
Studiehandledning	1	1
Obligatoriska kurser	47/48-51/52	
Fördjupade kurser minst	10	

Tillämpade kurser

Kurser sammanlagt minst 75

Bilaga (2)

Bilaga (2)**GYMNASIETS EGNA FÖRDJUPADE OCH TILLÄMPADE KURSER**

ÄMNE	FÖRDJUPAD KURS	TILLÄMPAD KURS
<i>Modersmål och litteratur,</i>		
Svenska som modersmål	MO F10 Kulturjournalistik	MO T11 Drama
Svenska som andra språk	S2 F10 Kulturjournalistik	S2 T11 Drama
<i>Finska</i>		
A-lärokurs	FINA F9 Ungdomslitteratur FINA F10 Aktuella samhällsfrågor FINA F11 Preparationskurs	FINA T12 Förberedande kurs
B-lärokurs		FINB T8 Förberedande kurs
Modersmålsinriktad lärokurs	FIM F9 Preparationskurs	
<i>Främmande språk</i>		
Franska(B2)/Tyska(B2)	FRB2 F9 Aktualiteter	FRB2 T10/TYB2 T9 God dag, trevligt att träffas FRB2 T11/TYB2 T10 Så ska saker och ting skötas TYB2 T11 Aktualiteter och realia FRB2 T12/TYB2 T12 Repetitionskurs
Franska(B3)/Tyska (B3)	FRB3 F9 Aktualiteter	FRB3 T10/TYB3 T9 Vetenskap och teknik FRB3 T11/TYB3 T10 Naturen och en hållbar utveckling TYB3 T11 Aktualiteter och realia
<i>Matematik</i>		
Den långa lärokursen i matematik		MAA T14 Repetitionskurs MAA T15 Repetitionskurs
Den korta lärokursen i matematik		MAB T9 Repetitionskurs

<i>Biologi</i>		BI T6 Växtkunskap BI T7 Hållbar utveckling BI T8 Repetitionskurs
<i>Geografi</i>		GE T5 Repetitionskurs
<i>Fysik</i>		FY T9 Repetitionskurs FY T10 Laborativ kurs i fysik FY T11 Modern fysik
<i>Kemi</i>		KE T6 Repetitionskurs KE T7 Laborationskurs
<i>Religion</i>	RE F6 Bibelkunskap	RE T7 Repetitionskurs
<i>Filosofi</i>		FI T5 Repetitionskurs FI T6 Filmfilosofi
<i>Historia</i>		HI T7 Centrala aktörer inom politik och teknik under perioden förindustriella revolutionen fram till dagens IT-samhälle
<i>Samhällslära</i>	SL F5 Samhällsjournalistik alternativt Sportjournalistik	SL T6 Kurs i företagsamhet SL T7 Repetitionskurs i samhällsämnen
<i>Psykologi</i>	PS F6 Socialpsykologi	PS T7 Repetitionskurs
<i>Musik</i>		MU T6 Skolmusik 2007 MU T7 Ensemblespel MU T8 Körsång MU T9 Annan musikalisk aktivitet inom skolans verksamhetsområde MU T10 Gymnasiediplom i musik MU T11 Konstmusikens pärlor
<i>Bildkonst</i>		KO T6 Video och film KO T7 Gymnasiediplom i bildkonst
<i>Gymnastik</i>		GY T6 Bollspel (volleyboll) GY T7 Bollspel (volleyboll) GY T8 Bollspel (volleyboll) GY T9 Bollspel (innebandy) GY T10 Bollspel (innebandy) GY T11 Bollspel (innebandy) GY T12 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)

		<p>GY T13 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)</p> <p>GY T14 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)</p> <p>GY T15 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)</p> <p>GY T16 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)</p> <p>GY T17 Träning för aktiva idrottsutövare (intensiv)</p> <p>GY T18 Aerobic</p> <p>GY T19 Friluftsliv</p> <p>GY T20 Kondition</p> <p>GY T21 Bollmix (olika bollspel)</p> <p>GY T22 Bollmix (olika bollspel)</p> <p>GY T23 Bollmix (olika bollspel)</p>
<i>Hälsokunskap</i>	<p>HÄ F4 Motion och livshantering</p> <p>HÄ F5 Preparationskurs</p>	
<i>Studiehandledning</i>		<p>SH T3 Vägval</p> <p>SH T4 Arbetslivskunskap och entreprenörskap</p> <p>SH T5 Arbetslivskunskap och entreprenörskap</p> <p>SH T6 Arbetslivskunskap och entreprenörskap</p> <p>SH T7 Arbetslivskunskap och entreprenörskap</p> <p>SH T8 Arbetslivskunskap och entreprenörskap</p>
<i>Datateknik</i>		<p>DT T1 Motsvarande A-datakörkortet modul 1, 2 och 3</p> <p>DT T2 Motsvarande A-datakörkortet modul 4 och 5</p> <p>DT T3 Motsvarande A-datakörkortet modul 6 och 7</p>
<i>Datateknik (fr.o.m. 28.05.2007)</i>		<p>DT T1 Motsvarande A-datakörkortet modul 1, 2, 3 och 7</p> <p>DT T2 Motsvarande A-datakörkortet modul 4, 5 och 6</p>
<i>Nygrekiska</i>		<p>SX T1 God dag, trevligt att träffas - grundkurs i nygrekiska</p>

